

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy evre ..... 24 korona.
Egy hónapra ..... 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy evre ..... 28 korona.
Egy hónapra ..... 3 k. 40 f.

HIRDETESEK:

4-hasábos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Nyitólár sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 557.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 161.

Arad, 1902.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Csütörtök, október 30.

Mai számunk főbb közleményei:

Vesérelkek: Megint Arad.
A póttartalékos-javaslat.
Pénz, pénz, pénz.
Az Aradi Ipar- és Népbank képe.
A vashíd a közgyűlésen.
Az esküdtek kisorsolása.
Vitás föllirat.
Öngyilkos szerelmes-pár.
Pénzhamisító kereskedő.
Tárca: Epizód. Irta: Somogyi Endre.
**Csarnok: Jegyzetek az aradi vár esztromá-
ról.** Irta: Galsai Kovács Ernő.

Megint Arad.

Arad, október 29.

A legújabb aradi panama hírért az ország minden részébe elvitte már a táviró drót és az ujság, s nem jelent meg ma lap, mely az adóhivatali sikkasztások óta megszokott modorban, ne vegyítene bizonyos gunyt a tudósításába, irván arról, hogy a legújabb sikkasztás *megint* csak Aradon esett meg. Hát hiszen igaz, Aradon esett meg, itt sikkadt el tényleg az a háromszézer korona és nem Szilas-Balháson. Az esemény érdeme azonban nem a színhely, hanem a következmények súlyosságában van és csak e város fátyuma vitte odáig a dolgokat, hogy Aradon tíz forintot sikkasztani annyi, mint más városban tizezret.

Nem azt akarjuk evvel mondani, hogy Bőhm Adolf büne kisebb azért, mert Ara-

don sikkasztott; hazugság volna ez, miután sikkasztani Aradon, vagy másutt, sikkasztani ezer forintot, vagy háromszézet, — egyforma bűn. De nem is a Bőhm Adolf bűnének mérlegelése a fontos, hanem fontos azoknak a következményeknek mérlegelése, vagy ha úgy tesszük: összehasonlítása, amelyek a sikkasztás nyomában járnak.

Nem a hűtlen kezű igazgatónak mentéseül, hanem e város hírnevének megóvása érdekében hozzuk fel azt, hogy itt, ennél a legújabb aradi panamánál sem a betevők, sem a részvényesek, egy garast nem veszítenek. Az igazgatóság felfogta észszel a kötelességét és amit mulasztás, tulbizalom, vagy felületessége által vétkezett, azt helyrehozta más oldalon avval, hogy a felelősséget s a sikkasztás megtörténhetésének következményeit minden további nélkül magára vállalta.

Tény azonban az, hogy itt a mi városunkban szertelen a fényűzés. Itt nagyon sok ember többet költ, mint a mennyi a tehetségében áll. Es a korrupciónak ez a faja olyan általános jellegű, hogy az egyedek alig észrevehetőek. Sőt hogy észrevehetőek ne legyenek, folytatniok kell a mértéken felüli költségeket, nehogy a változás feltűnjék s hogy erről a multakra következtessenek.

De — és ez nem tagadható — életereje is van ennek a városnak. Van kereskedelmi, üzleti élet, van forgalom és vannak

alkotások. Ahol ezek hiányoznak, ott nem lehet botlás, nincs sikkasztás, s ahol ezek megvannak, ott jár a nyomukban az immár hozzájuk nőtt visszaélés és bűn. Mindezek természetesen csak arra való, hogy kiegyenlitsék azokat a diffamáló jelzőket, a melyeket ennek a városnak közéletére esetről-esetre rákennek.

Ezuttal is szemben áll a Bőhm Adolf bűnével az intézet igazgatóságának nyilatkozata, mely határozottan és apodiktikusan kijelenti, hogy az érdekeltek a kár megtérítése tekintetében a törvényes konzekvenciákat magukra nézve lefoglalják vonni. Ez a kijelentés az, a mely teljes és tökéletes garanciaként megnyugvást visz a feldult állapotokba.

Ennyivel tartozott az igazgatóság kifelé. Ezenfelül azonban egyéb kötelességei is vannak. Tartozik ez a testület a kárt pótló filléreire is a részvényeseknek és a feleknek, a kik bennük és az ő felelősségükben megbíztak, avval is, hogy minden munkájukkal igyekezzenek elhárítani azt az áramlatot, mely az intézetet a megredült bizalom folytán még nagyobb károkkal sújtaná. Mindent el kell követniök, minden befolyásukat latba kell vetniök, hogy a betevők pánikját eloszlassák, s hogy az intézet hitelét tönkre menni ne engedjék.

Egyelőre gondoskodni kell arról, — ezek a közönség érdekei — hogy a pénzintézet lelkiismeretes, megbízható, ügyes

TÁRCA

Epizód.

Irta: Somogyi Endre.

A fürdő-szálló nagy erkélyéről látni lehetett az egész völgyet, melyben a kis erdélyi fürdő meghúzódott. Egyik oldalon a szabad fürdő, a hol a vendégek tengeri fürdőt játszanak. Körülötte ákácok bologatnak, köztük előtűnik egy pohos vagy nyurga ur vöröscsikos fürdőruhában hadonászva, trüszögésük s a viz locsogása is szinte idehallik.

A másik oldalon, a Kutjavillában erősen mulatoznak. Könnyedén öltözött nők táncolnak, virágos ruhás, tarka nyakkendős, összecsapzott haju urakkal. Amolyan korán kezdődő fürdői mulatság lehet, a muzsikaszó vígan szól s a kivörösödött arcú férfiak egy-egy kiáltása felhallik az erkélyre.

Az erkélyen pedig unatkozva áll Emma asszony a bágyadt délutáni melegben. A virágok közt olyan, mint ama német kisasszonyok, a kik az ismeretes olajnyomású képeken Margareta-virágot tépegetnek.

Unatkozó arcuk ezek a kisasszonyok, ám-bár hiszen lehet, hogy csakugyan szerelemről gondolkoznak mégis, mert a nők többnyire akkor gondolkoznak erről, ha unatkoznak.

Emma asszony bőségesen ráért gondolkozni. De valaki benyitott az erkély üveges ajtaján s megzavarta Sebess Viktor volt, a fűrgő igazgatója.

Sebessnek nagy fodros vörösszegfü volt a kabátján s fehér kalap a fején. A kalapot szélesen lecsapta az erkély párkányra, de lágy hangon beszélt, mint valami gyógyító hatású forrás.

— Megint durcáskodik, szép asszony? — kérdezte azzal a bizalmaskodással, melyet ezek a nyári urak megszoknak így fürdőkön, talán mert félig-meddig doktoroknak képzelik magukat. Ez az ő pünkösdi királyságuk, a pillangó állapot, télire rendszeren begubózzák magukat s mint szürke nyárspolgárok kártyázzák át a hideget valamelyik vidéki város füstös kaszinójában.

— Durcáskodik, pedig jóformán a maga kedvéért rendeztem ezt a kis cécot.

— Süsse meg a cécoját, nekem nem mulatság. Hiszen, aki ur van itt, az mind beteg, aki meg egészséges, az vidéki.

— Na, na, van ám itt most egy kedves fiatal ember.

— Persze, talán a bogdándi segédjegyző?

— Nem éppen, egy pesti barátom, egy fiatal fiskális.

— Ugyan hagyjon békén a maga barátai-
val! Igen gyanusak.

— No nézze csak, én gondoskodni akarok a betegeimről. Maga unalombeteg, talán valahogy elűzik egymás betegségét. Hadd mutassam be legalább a fiut.

— Ez a maga betegségi teóriája már iszonyu. Kész betegség.

— Jól van — mondta Sebess, megfordult s vette a kalapját. Ugy tett, mint a boltos, a

ki kezdi elrakogatni a portékáját az alkudozó vevő elől.

Emma asszony rossz vevő volt, gondolkozott egy kicsit s visszahívta az ajtóból Sebess. — Nem bánom, hát mutassa be a barátját. De ígérje meg, adja becsületszavát, hogy nincs a dologban semmi huncutság, hogy ez nem akar becsapás lenni. Annyiszor rászédtek már maguk dicső lovagok, hogy akarok valami biztosítékot.

— Áll az alku, itt a becsületszavam a jó szándékra — mondotta Sebess s nevetve rázta meg az asszony kezét.

Emma asszonynak volt egy kis oka a bizalmatlanságra. Végül is, most alig huszonkét éves s már két éve elvált asszony. Gyerek volt, mikor hozzáadták a hadnagyhoz, László Gyurkához s a házasságuknak két év alatt vége lett (különbben is hajlandósága volt rá, hogy balra járjon.) az asszony meg jobbra. Mint egy nyugós gyermek, a kitől elvették a játékot, szakadt az anyja nyakába, sehogy sem tudott belelörödni, hogy most ismét gyermek, nem önálló asszony. A házasság járt az eszében mindig, olyan volt, mint a járatlan és makacs csónakázó, a ki ha felborult, csak azért is előlről kezd, mert csónakázni olyan jó s majd megmutatja ő, hogy tud, ha jó a csónak.

Itt aztán mindenki bámulta a szép szőke haját, gyermekes szemét, a kalapjairól, a puhán tapadó, merészen könnyű ruháiról még állandóan beszéltek.

— Elvált asszony, mondta Sebess a barátjának, hát csak szórakoztassd!

uj vezetőt kapjon, addig az újabb üzletkötésektől tartózkodjék, a financialis egyensúlyt ne az általa nyújtott hitel resztringálásával kormányozza, mert ezzel a piacot rontaná, bizalmatlanságot kelthetne, s magának többet árthatna, mint amennyi hasznot remélhetne abból.

Az az irány, a melyben eddig munkáltak az igazgatók, a mai tudósítások szerint, helyesnek bizonyult. Most már csak a részvényesek nyugodt viselkedésétől függ az intézet további prosperálása, vagy hanyatlása.

A póttartalékos-javaslat.

(A végleges visszavonás.)

Arad, október 29.

A „Pester Lloyd” ma vezetőhelyen a leghatározottabb formában szót emel a mellett, hogy a póttartalékosok behívásáról szóló ideiglenesen visszavont törvényjavaslatot vonja vissza a kormány véglegesén.

Báró Fejérváry Géza honvédmiszternek a véderő-bizottságban tett kijelentése, — mondja a P. Ll. — nem volt azzal a megnyugtató hatással, a melyet vártak tőle, sőt az egyszer felszított bizalmatlanságot csak élesebbé tette. Majd így folytatja: „Nagyjelentőségűnek kell mondanunk, hogy azokat is elfogta a lehangoltság, a melyek nem dolgoznak szenzációhajhászásra. A lehangoltság az összes politikai pártokra átragadt és a szabadelvű-pártra is. Nincs értelme, hogy ezt elhallgassuk. Az az önkényes föltevés, hogy a kormánypárt majd csak megbarátkozik e törvényjavaslattal, mert a miniszteriumot nem akarja majd zavarba ejteni, nagyon megboszulhatja magát egy a javaslaton, mint az egyes személyiségeken, nem szabad tulbecsülni annak a mértékét, a mit a szabadelvű párt elbir. Az illetékes tényezők egy pillanatig se habozzanak tehát elhatározásukkal: ha a javaslatot, mert el van hibázva, levették a napirendről, akkor revideált formában sem szabad neki többé visszatérnie. Ne tévessze meg magát senki: ez a javaslat menthetetlenül elveszett és elvesz mindenki, a ki ragaszkodnék hozzája.”

Ez erőteljes tónus után a P. Ll. aztán nyíltan konstatálja, hogy a póttartalékosok behívásával a honvédmiszter tulajdonképpen a hadsereg létszámának emelését akarta elérni. Ezt indirekt módon maga a honvédmiszter sejtette.

„Ha — mondja tovább a lap — a hadsereg létszámának emelését, a min már régóta rágódnak egy a hadügyminiszteriumban, mint a magyar honvéd- és az osztrák Landwehrminiszteriumban, csakugyan nem lehet tovább halasztani, a mit persze meggyőző módon ki is kellene mutatni: akkor vonják vissza egyszerűen a póttartalékosok behívásáról szóló törvényjavaslatot és lépjenek nyíltan a parlament elé a nagyobb ujoncmegajánlás követelésével.”

A P. Ll. ezután megjegyzi, hogy valamilyen ki ne használják a jóakaratu közvéleményt túlnagyra szabott követelésekkel, mert a kormányt akkor újból csalódás érné és rámutat arra is, hogy a létszám emelése csak a monarchia két államának gazdasági erejével arányosan történhetik majdan.

TÁVIRATOK.

A burvezérek Londonban.

London, október 29. A Standard jelentése szerint Kruitzinger, Joubert és Fouché volt burvezérek nem tudtak Cambridgeben termet kapni újabb előadás tartására, a miért istegnap este visszatértek Londonba. A bur vezérek nem tulajdonítanak jelentőséget a cambridgei esetnek.

Chamberlain dél-afrikai utja.

London, okt. 29. Ekvárd király azt a kivánságot fejezte ki, hogy Chamberlain hadihajón menjen Dél-Afrikaóba. Az admirális erre a célra a Goodhope nevű új cirkálóhajót jelölte ki, amelyet a fokföldi gyarmat ajándékozott a birodalmi kormánynak.

London, október 29. Arra a hirre, hogy Chamberlain Dél-Afrikaóba utazik, a bur vezérek tegnap értekezletet tartottak és elhatározták, hogy a burok követeléseit írásban foglalják és átadják Chamberlainnek. Arról is ta-

nácskoztak, hogy válaszszerint a bizottságot, a mely Chamberlainnel egyidejűleg utazná be Dél-Afrikaóba.

Felkelők harca.

New York, október 29. Panamából táviratozzák, hogy Uribe-Uribe tábornok tíz ágyuval, 2500 puskával és sok lőszerrel Rio Frio mellett megadta magát a kolumbiai kormánynak.

PéNZ, péNZ, péNZ.

(Küzdelem a takarékoságért.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 29.

Régen nem történt meg, hogy városi közgyűlés oly soká tartsa együtt a városatyákat, mint a mostani kétnapos közgyűlés alkalmával. Ennek a felszaporodott ügydarabokon kívül, főképpen a felszólalások végtelen sorozata volt az oka, ugyannyira, hogy a közgyűlés mai második napján este negyed nyolc órakor rekesztette be a tanácskozást az elnöklő főispán.

A legtöbb szóharca a jövő évi költségelvirágyzat adott okot, melynek tárgyalásánál, a takarékoság érdekében kerekedtek hosszadalmas viták. Valamennyinek az lett azonban a vége, hogy nem lehetett kisebbre szabni egy tételt sem.

A másodnap közgyűlés lefolyása, külön helyen emlékeztet meg a vashid ügyéről, a következő volt:

(Ha sok a pénz . . .)

A közgyűlés első napjáról szóló jegyzőkönyv felolvasása után folytatták a költségelvirágyzat előterjesztését.

A városi épületek fenntartási tételénél felszólalt

Mülek Lajos dr., s indítványozta, hogy a felvett 20,000 koronát szállítsák le 16,000-re.

Institóris Kálmán polgármester a mellett érvelt, hogy a 20,000 koronára szükség van.

Deutsch Bernát javasolja, hogy a kérdéses munkákat ne házilag végeztessék, hanem árverésen adják ki iparosoknak. Így olcsóbb lesz.

Institóris polgármester kijelenti, hogy ez a nagyobb munkáknál így is történik.

Kiss Ferenc szerint régi sérelme az iparosoknak, hogy a város házi munkáivalaival melőzi őket. Most annál inkább elvárják az iparo-

— Kerekes Ákos, barátom, mondja Emmának. Kerekes a fiskális. Ámbár most nem igen Kerekes, mert mind a négy kereket kiszedtem a kocsiából.

— Én nem értem, mondta aztán magában az igazgató, mikor estenden a két unalombeteg sétálni indult a fenyő erdő felé s ő a mamával ballagott utánuk, én nem értem, micsoda biztosíték most ennek a csitri asszonynak, hogy zsebében viszi a becsületszavamat. Hiába, ezeknek az asszonyoknak mindig kell egy szalmaszál, amibe kapaszkodjanak.

A fiatalok ekorra már eléggé megbarátkoztak s Kerekes a beszédet házasságra terelte. Végül is egy elvált asszonyba lehet annyi női következtelenség, hogy szívesen beszél a házasságról.

— Hát nincs igazam, mondja, — kérdezte Emma, asszony, hogy újra férjhez akarok menni?

— Természetesen igaza van, de miért siet ezzel nagyságos asszony?

— Hogyan sietek?

— No, hogy mindenáron menni akar? Azt tartom, hogy aki elvált asszony, az várhat, sietnie nem kell, mint a lánynak. Nyugodtabban ítélhet, ha inkább is válogathat.

— Nem gondolja, hogy udvariatlan? — kérdezte Emma, akit meglepett egy kicsit ez a beszéd. Lássá, eddig a férfiak, a többiek mind csak sietettek.

Hátha mégsem vagyok annyira goromba, mint ahogyan látszom, kérdezte Kerekes, hát-ha? mert végül is az nem siettetni a gyorvona-

Mit akar ez az ember? kérdezte magában a fiatal asszony. Gondolatban önkénytelenül megtapogatta talán azt a kis becsületszót, melyet Sebestől kapott, de aztán hamarosan felülkerekedett benne a járatlan és makacs csónakázó. Figyelő szemmel nézte gavallérlját, amint könnyedén és vidáman lépegetett mellette, fél szemmel, mintha a gondolatait kémlelte volna. Mikor aztán egy helyt néhány ledöntött fa állta útjokat, rövidesen elfogadta Kerekes segítő karját s azontul úgy haladtak, elfeledkeztek róla, hogy most már ismét sima az út.

A hegyek és halgatag fenyvek szeliden sorakoztak az út mellett, olyan csendesen voltak, semmi törekvés nem látszott bennük, más, minthogy bele ékelődjenek az ég sötétségbe. Valahonnan, itt-ott egy csillag bukkant elő s olyan volt, mintha a fákon rezgő disz lett volna. Csendes nyári hallgatás vette körül a halk beszédet, néha egy-egy foszlány szakadt ide a völgyben vigadó bál muzsikából.

Mikor jövet a ledöntött fákhöz értek, Kerekes Ákos elmosolyodott magában. Talán az jutott eszébe, hogy e derék fák segítették a karjára ezt a kedves fiatal asszonyt.

— Ki hitte volna, kérdezte csendesen, — hogy ebben az elveszett fészekben ilyen édes asszonyt találak.

— Ez csak olyan beszéd, mondta az asszony egy kis megindulás reszketett a hangjában, hallgatott egy kicsit, aztán hozzátette:

— De hát holnap elmegy!

— Igen. Különben itt senki sem maraszt.

— S ha marasztaná?

— Talán maradnék.

— Talán? Hát én marasztom. Ne menjen el még holnap, várjon pár napig. Meglátja, elég kedves hely.

— Jó, maradok, egy kis feltétel alatt, — mondta Kerekes s közelebb hajolt az asszonyhoz. — Megteszi? Adojon holnapra egy csendes találkozózt itt, tudja . . .

Ránézett az asszonyra és nem folytatta a beszédet. Emma asszony ijedten, tágranyított szemmel nézett a férfira. Reszketett az ajka és alig suttogta, inkább szomorúan, mint mérgesen:

— Nem szoktam találkákat adni!

Ugy érezte, mintha hideg, eltéved bogárcák ütődtek volna az arcához és a fák közül apró erdei manók integetnének felé csufondárosan.

Nem szóltak egy szót se ezután hazáig.

Mikor a villájuk előtt elbucszkodtak, Sebest Viktor bizalmasan és gyanútlanul megkérdezte:

— Nos, hát jól mulatott, szép asszony?

A szép asszony odalépett melé s úgy, hogy csak ő hallhatta, a mérges asszony sziszegő suttogásával mondta:

— Pofon ütöm, Sebest, bizony Isten pofon ütöm!

— Azt hiszem, — tündött később magában a fürdőigazgató, — a fiskális rossz látott a tűzre, biztosan megszegte a becsületszavamat és én kapok ki érte. Ugy látszik, még se biztosíték kell az asszonyoknak, hanem egy harmadik, a kit üthessenek — azután.

sok, hogy a város tekintsen rájuk, mert az ipari pangás válságos helyzetbe hozta nagy részüket. Ily módon különben csökkenni fognak a kiadások.

Virágh Lajos főmérnök bizonyítja, hogy a nagyobb munkákat mindig kiadták vállalkozóknak.

Steiner Jakab azon a nézetén van, hogy ezt a tételt le kell szállítani. Szavait, nagy derűtséget keltve, így fejezte be:

— Ha sok a pénz, sok a csinálni való is!

Bund Henrik főszámvevő az előirányzat mellett szól. Variassy Lajos gazdasági tanácsnok hasonlóképen. Sok az új épület, ezért több kell a fenntartásra. Nem érdemes majd pótköltségvetést csinálni.

Végül szavazásra került a dolog, s elfogadták az előirányzott tételt.

(Takarékossági viták.)

Az épületek tisztogatására kiszabott 4300 koronát is sokalja Mülek Lajos dr., s elégnék talál e célra 2000 koronát. A főszámvevő — úgy mond — kimutatja az összeg szükséges voltát; de ha kell, kimutat a főszámvevő még többet is.

Institúris polgármester: Nem légből kapott szám ez, de olyan, melyre feltétlenül szükség van.

Mittner József: Csodálja, hogy amikor takarékoságról van szó, feláll az egész tanácsi zöldsasztal és ellene szól. Tegyen eleget a polgármester takarékosági programjának. Arad ma már szép, nagy város; van mindene, mint egy jól berendezett háztartásban, van zsír, liszt, szalonna. Most már csak lehet takarékoskodni.

Steiner Jakab: Ne befolyásoltassa magát a polgármester azoktól, kik a takarékoság ellen vannak. A város tönkremegy, mindenféle árverések folynak, dupla dobosok járnak a városban. (Derűtségek)

Institúris polgármester tiltakozik az ellen, hogy a takarékoság elvének nem tezik eleget. Ami a költségelirányzatban van, keresztülment a hármass bizottságon, s az jónak találta. A pótdó emelkedését néhány szükséges, új tétel okozta, mint például a nyugdíjasok számának szaporodása.

Ezután szavazás következett, s elfogadta a közgyűlés az előirányzatot.

A ménesi vincellér-iskolának adandó 300 korona megvonását indítványozza Avarffy Ferenc, miután a szőlők rekonstruálva vannak, s nincs szükség a szakemberek oly mérvű nevelésére, mint eddig.

Institúris polgármester szerint éppen azért kell nevelni szakembereket, mert a rekonstruált szőlők miatt szükség van rájuk. Különben is két évre szavazta meg a törvényhatósági bizottság e tételt, s így a vita tárgytalan.

A közgyűlés a választ elfogadta.

(A vízhasználati díjak.)

A vízvezeték tételénél hosszabban kötötte le a közgyűlés figyelmét Domonkos Lajos.

A vízhasználati díjak folytonos emelkedése — úgy mond — elkerülhetetlenül szükségessé teszi, hogy a tanács vegye elő a vízvezeték szerződését, melynek szerencsétlen tizenharmadik paragrafusa a megváltást célozza. Talán valamely módon reparálhatnók azt a súlyos feltételt, a melyet ugyan annak idején jóhiszeműleg elfogadtunk, de a melyet sokáig elviselni nem lehet. Tegyen arról is jelentést a tanács, hogy a fogyasztás átlagos mennyisége nem érte-e el azt a napi fogyasztást, melynek alapján a szerződés értelmében a tulságos vizárák fokozatos leszállítása várható volna. Ha valamely módon nem segítünk a bajon, az elviselhetetlenül magas vízfogyasztási árak mellett a város közönsége vagyoniilag eluszik. (Helyeslés.)

A felszólalás értelmében a tanács az ügygel foglalkozni fog.

(Az árvák nevelése.)

Az árvaház részére 29,950 korona évi járulékot szab ki az előirányzat.

Mülek Lajos dr. ezt felette soknak találja. Az árvaház nem úgy van berendezve, ahogy az árvák nevelése ezt megkívánja. Villamviágítás, drága fürdők rengeteg pénzt emésztnek el. S ha az árvák kijönnek a társadalomba, nem tudnak összekötő kapcsot találni.

Salacz Gyula: Dehogyan nem.

Mülek: Ezt nem látja be a képviselő ur, kinek az árvák mindig dédelgetett kedvencei voltak. (Éljenzés.) De odajutunk, hogy az árvák miatt árva lesz a város. A nagy kiadások dacára nincsenek jól nevelve az árvák. Nem kell urizálásra tanítani őket, sem elkényeztetni, hanem tisztességesen, egyszerűen nevelni. Bár az előirányzott összeg csökkentését nem indítványozza, felhívja a tanács figyelmét erre a visszás állapotra, melyet a jövőben meg kell szüntetni.

Salacz Gyula: Mülek azt mondta, hogy az árvák kedvencei neki. Ez igaz. Mindig azon volt, hogy a szerencsétlen gyermekek kellő gondozásban részesüljenek. Az árvaházi nevelés igen helyes irányu: a gyermekeket nem urizálásra, hanem munkára, egyszerű életre szoktatják. Az árvaház igazgatója pedig ideálisan fogja fel hivatását, s teljes elismerést érdemel. Ha összehasonlítjuk az aradi árvaház kiadásait más városok e nemű intézményeivel, látjuk, hogy a miénk a legolcsóbb. (Éljenzés.)

(Salacz Gyula arcképe.)

A városi képtár ezer koronás tételét feleslegesnek tartja Steiner Jakab.

Fényes Dezső szerint ez az összeg nem kevés, sőt a város szegénységének jele, hogy csak ennyi. Kifogása van azonban az ellen, hogy az összeget nem jól használják fel. Olyan képeket vásárolnak, melyek nem felelnek meg a művészet kivánalmainak. Itt van például Salacz Gyula volt polgármester arcképe. Ha nem volna a város olyan rossz anyagi viszonyok között, azt indítványozná, hogy távolítsák el a tanácsteremből és festessenek újat.

Szalay Arnold dr.: Jó kép az!

Fényes: Indítványozza, hogy a művásárlásokra alakítson a közgyűlés külön szakértő bizottságot.

Institúris polgármester: Nem foglalkozik festéssel s így nem is tartja magát szakértőnek. Ha képet vásárol, mindig szakértőkhöz fordul.

A közgyűlés az előirányzott összeget elfogadja.

(A város versenydíja.)

A költségelirányzatba fel volt véve az aradi versenygyűlés céljaira megszavazandó ezer korona, mint Aradváros díja. Erre vonatkozólag beadványt intézett a városhoz a versenygyűlés s kijelenti, hogy tekintettel a város anyagi helyzetére, valamint arra, hogy az egyesület a kezdet nehézségein túlesett — Aradváros eddigi áldozatkészségéért köszönetet mondva, a díjról lemond.

Ezzel az ismeretes ügy tapintatos módon elírtezt nyert.

Az előre nem látható kiadások tételénél felszólal

Mülek Lajos dr. s az előirányzott 18,000 koronának 8,000 koronára való leszállítását javasolja.

Domonkos Lajos: Indítványozza, hogy ha ennyire nem is szállítják le a tételt, de vegyék fel 12,000 koronával s ezáltal a pótdó egy százalékkal esik.

Urbán Iván főispán: Hivatkozik arra, hogy a hármass bizottság bizonyára nagyon megfontolta annak idején ezt a tételt, s az előző évekből meritett tapasztalatok alapján szabta ki. Indítványozza tehát, hogy az előterjesztett összeget fogadják el.

A közgyűlés ilyen értelemben határoz 83 szavazattal 18 ellenében.

A költségelirányzatot ezzel letárgyalták. Az aradi delegációs bizottság háromszáz korona segélyt kért a várostól. Ez az összeg azonban nem került a költségvetésbe, mert a kérelmet elutasították.

A közgyűlésen Urbán Iván főispán elnöklete alatt jelen voltak: Institúris Kálmán polgármester, Avarffy Ferenc, Abrai Lajos, Boros Vida, Bing Ede, Bund Henrik, Bozsik György, Csiky Károly, Domon-

kos Lajos, Deutsch Bernát, Edvi Illés László, Fényes Dezső, Frint Lajos, Fetter Géza, Gebhart István, Glück Károly, Gaál Ferenc, Grossmann Jakab dr., Heitz Nándor, Kilényi János, Kiss Ferenc, Kádás Kálmán, Lócs Rezső, Müller Károly, Mittner József, Mülek Lajos dr., Müller Gyula, Madarász Antal, Millig József, Mayer Miksa, Nemess Zsigmond dr., Posgay Lajos dr., Pekár Károly, Péterffy Antal, Révész Adolf, Robitsek Agoston, Reicher Károly, Salacz Gyula, Sarlot Domokos, Simay István, Stauber József, Steinhardt Mór dr., Szalai Arnold dr., Sófalfalvi György, Steiner Jakab, Szondy Béla, Tedeschi Viktor, Tisch Mór dr., Tolnai János dr., Urbányi Béla, Virágh Lajos, Vertán Oszkár, Vizer Péter, Vizer Lajos, Vannay Gyula, Wallfisch Armin, Zikó János és Zachariás Géza.

Az esküdtek kisorsolása.

(A novemberi ciklus.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 29.

November 18-án kezdődik az esküdtszék működésének novemberi ciklusa.

Különösen sok dolguk lesz az esküdteknek most. Körülbelül 18 bűnügyet fog tárgyalni az esküdtszék.

Ma délelőtt sorsolták ki az esküdtszéki ciklusra az esküdteket, kik között, mint az alábbi névsorból kitűnik, feltűnő sok az ügyvéd.

A kisorsoltak névsora ez:

Herbay Gyula banktitkár.
Pop C. István dr. ügyvéd.
Pöhm János vaskereskedő.
Szilvássy László dr. ügyvéd.
Kánya Géza vendéglős.
Lévay Andor kereskedő.
Trutia Péter dr. ügyvéd.
Szűcs Mihály magánzó.
Sági Henrik bizt. titkár.
Kolási Károly magánzó.
Spielmann Adolf kereskedő.
Dávid József ügynök.
Somló Armin dr. ügyvéd.
Steinhardt Mór dr. ügyvéd.
Vannay János ügyvéd.
Andrényi Károly kereskedő.
Simon Jenő ügyvéd.
Lamberger Lajos ügyvéd.
Tefner Ignác kávé.
Schäffer Lipót kereskedő.
Wagner József földbirtokos.
Láng Győző bortermelő.
Reisinger Sándor mérnök,
Bayer Sándor magánzó.
Steinitzer Pál dr. ügyvéd.
Márton Ferenc háztulajdonos.
Tolnai János dr. ügyvéd.
Radó Károly dr. ügyvéd.
Török Márton kovácmester.
Steinfeld Lajos lapkiadó.

Helyettes esküdtek:

Pálmai Lajos dr. ügyvéd.
Keppes Gábor. term. kereskedő.
Grumáz Gerő gazdatiszt.
Kernács Lajos malomtulajdonos.
Ifj. Sztójka János kereskedő.
Spielmann Ignác kereskedő.
Bolesni Antal cipész.
Kohut Jakab terménykereskedő.
Assael Adolf kereskedő.

A legérdekesebb bűnügyek, melyek a novemberi ciklus folyamán tárgyalás alá kerülnek, a következők:

Burger József ó-szentannai lakos gyújtogatás büntette miatt; Pope Györgye apateleki lakos szándékos emberölés; Magulán Tódor csintyei lakos halált okozott súlyos testisértés; Kure Gyika alui Tandar kuvini lakos halált okozott súlyos testisértés; Frunzeu György mondorloki lakos szándékos emberölés; Drej Juon ágrisi lakos gyilkosság kísérlete; Vostynár Petru gurbai lakos halált okozott súlyos testisértés; Balázs Szimeon kurtakéri lakos gyilkosság; Leichin József szándékos emberölés; Flueraș Petru világosi lakos szándékos emberölés; Száv Péter borosjenői lakos gyilkosság miatt.

Az Ipar- és Népbank képe.

(Hiány, készlet, visszleszámitolás.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 29

Néhai Hász Sándor és Pollák Károly elhunyt előkelő aradi polgárok felutaztak egykoron Bécsbe *Mecenzéffy*-hez, az Osztrák-Magyar Bank akkori vezértitkárához s elmondták neki, hogy ők mindketten pénzügyi igazgatók Aradon, akik azért jöttek az osztrák fővárosba, hogy tanácsot kérjenek *Mecenzéffy*től, miként biztosíthatnák intézetüket a sikkasztások ellen. Egyben jelezték, hogy néhány napig Bécsben maradnak, s elutazásuk előtt újból tiszteletüket fogják tenni a vezértitkár úrnál. Addig legyen szives gondolkodni a nehéz kérdés felett.

Mecenzéffy azonban intett az aradi uraknak, hogy néhány percre foglaljanak helyet nála, mert ez a néhány perc elegendő lesz arra, hogy megmondja, miképp biztosíthatja magát egy intézet a sikkasztás ellen.

A két ur csupa fül volt.

— Mindenekelőtt, kezdé *Mecenzéffy*, keressenek maguknak egy *becsületes* vezérigazgatót, azután keressenek egy *becsületes* főkönyvelőt, végül keressenek egy *becsületes* pénztárnokot. Ha ezek megvannak, nincs okuk sikkasztástól tartani; de ha nem, akkor nem biztosíthatja önöket a sikkasztás ellen semmi a világon.

Az Aradi ipar- és népbank botrányával is azért van most annyira elfoglalva a közvélemény, mert ott a *Mecenzéffy* három föltétele közül egyik-másik hiányzott.

A megmásíthatatlan események mellett azonban fontosságra és érdekességre nézve elsőrendű kérdés, hogy a megejtett hivatalos vizsgálat milyennek találta a bank jelenlegi képét?

Abban a helyzetben vagyunk, hogy alább teljes pontossággal és részletességgel bemutathatjuk a revidálás eredményét; s átadhatjuk a nyilvánosságnak a talált hiány részleteit, a jelenlegi betét-állomány és váltó-tárca nagyságát, a kifizetett és felmondott betéteket, a pénztárban levő pénzkészletet; s végül azon összegeket, melyek erejéig a különböző fővárosi pénzügyintézetek érdekelve vannak az Ipar- és Népbanknál.

Tudósításunk a következő:

A revidálás eredménye.

Megirtuk mai lapunkban, hogy az Aradi ipar- és népbank igazgatósága és felügyelő bizottsága az intézetnél talált hiány pontos konstatació végett alapos revízió alá vette a könyvelést és a bank egész kezelését. Ebben a több napig tartó nehéz munkában szakférfiak segítségét vette igénybe, hogy minden részlet kiderítessék, még pedig olyan formában, hogy ahhoz semmi kétség ne férjen.

A revidálásban *Ring Géza*, az Arad megyei Takarékpénztár vezérigazgatója, *Fodor Gyula*, ezen intézet cégvezető titkára, *Laczay Endre*, az Osztrák-Magyar Bank aradi főnöke és *Maurer Károly*, az bank hivatalnokai vettek részt. Napokon át folyt a revidálás s ma már meg van annak a számszerű, részletes eredménye.

Az Aradi Közlöny abban a helyzetben van, hogy ezt az eredményt teljesen hiteles számadatok alapján bemutathatja a következőkben:

Hiányzik:

100 drb. Arad-csanádi vasuti törzsrészesvény	á 200 kor. összesen	20.000 kor.
58 drb. Aradi ipar- és népbank részvény	á 700 kor. összesen	40.600 kor.
1 drb. Aradi első takarékpénztári részvény		2.400 kor.
	összesen	63.000 kor.

Fiktív számlák

Weisz A. és tsa) folyó számla	40.000 kor.
Kintzig Géza) la saldo	100.000 kor.
	összesen 140.000 kor.

Az előbbivel együttesen	203.000 kor.
Reaktivált leírás	89.900 kor.
	292.900 kor.
Előleg	10.000 kor.
A hiány végösszege	302.900 kor.

A reaktivált leírásban azon kétes követelések foglaltnak, melyeket az igazgatóság évente leírni rendelt, melyeket azonban ismét aktív vagyonnak könyveltek el.

A tízezer korona előleget két tisztviselőnek adta a vezérigazgató, erről azonban az igazgatóságnak egyáltalán nem volt tudomása.

Az intézet mai helyzete.

Rendkívül érdekesek a következő adatok is, melyek azt illusztrálják, hogy mily mérvben vették ki tegnap, vagyis kedden és ma az Aradi ipar- és népbanknál a betéteket s ezzel szemben mennyi most az intézet készpénz-álladéka?

Tegnap kifizetett	210.000 kor.
Felmondások a betétekre	140.000 kor.
Ma kifizetett	20.000 kor.
Készpénz van a pénztárban	550.000 kor.
Készpénz az O.-M.-Banknál	200.000 kor.

E hó 22-ikén a betétek álladéka a *békéscsabai* fióktintézzel együtt három millió hatszázkilencvenhat ezer koronát tett ki.

A váltó-tárca álladéka négy millió nyolcszáznegyven ezer háromszázharminc kor. és hatvanhárom fillér.

A fönti adatok mutatják azt is, hogy a mai nap folyamán elenyésző csekély betétet vettek ki, oly csekélyet, mely a rendes napi forgalmat alig haladja túl. Azonban arról értesülünk, hogy több új betétel történt, jelölül annak, hogy az intézet iránti bizalom nem rendült meg.

A bank és a pesti pénzügy.

A budapesti pénzügyintézeteknél érthető feltűnést keltett az aradi sikkasztás híre, mert a fővárosi pénzügyi óriási összegekkel van érdekelve az Aradi ipar- és népbanknál.

Az Aradi Közlöny-nek módjában áll pontos számadatokkal jelenteni, hogy váltó-visszleszámitolásban minő a fővárosi pénzügyi érdekeltsége az Ipar- és népbankkal szemben:

Osztrák-Magyar Bank	767.000 kor.
Hitelbank	598.869 kor.
Hazai Első Takarékpénztár	720.000 kor.
Orsz. Központi Takarékpénztár	236.000 kor.
Leszámitoló Bank	224.000 kor.
Egyesült Fővárosi Tak.-pénztár	305.000 kor.
Kereskedelmi Bank	317.000 kor.
	Összesen 3.167.869 kor.

Ezen összegből az utolsó egy millió háromszáz ezer korona csak a napokban érkezett le Budapestről, hogy az Ipar- és népbank a betétek kifizetését akadálytalanul folytathassa.

A felsorolt visszleszámitolási hitel kivétel nélkül elsőrendű váltókkal van fedezve, úgy, hogy a fővárosi pénzügyintézetek a legnagyobb nyugalommal nézhetnek a helyzet elé. Igazolja ezt a Hitelbank kiküldöttjének, *Mautner* Emil főtisztviselőnek jelentése, ki ma az aradi pénzügyi beható tanulmányozása után visszautazott Budapestre, hogy intézetének a helyzet teljesen megnyugtató képeről referáljon.

A nyomozás.

A sikkasztás ügyében sokféle verzió keringett a hatóság beavatkozásáról. Egyszer azt mondta a fáma, hogy *Böhm* Adolfot letartóztatták, majd pedig azt, hogy megszökött Aradról. Mindeme találgatásokat azonban szétfoszlattja az a körülmény, hogy *Böhm* Adolf *nehéz* betegen fekszik a lakásán. Állapota olyan súlyos, hogy minden pillanatban a legrosszabbtól lehet tartani.

A különben is gyenge, erőtlén szervezetben talán erősebben, mint a lelkiismeret furdalása, dul egy kegyetlen testi betegség, melynek romboló hatását szélsébesen viszi diadalra az önvád.

Még eddig feljelentés nem érkezett sem a rendőrséghez, sem az ügyészséghez. A rendőrség mindazonáltal megindította a nyomozást. A nyomozás hivatalból indult meg annak kipuhatólására, nem követett-e el *Böhm* Adolf hivatalból üldözendő bűncselekményt.

Mert a sikkasztás, amennyiben ugyan sikkasztás, csak az igazgatóság feljelentésére üldözhető. A nyomozást azonban egyszerű följelentésre is meg kell ejteni, sőt enélkül is megejtetheti az ügyész. Ez utóbbi történt ez esetben is.

Meszlényi Antal dr. ügyésztől ma reggel azonnali megjelenésre idézést kapott a rendőrségre *Ring* Lajos és még néhány igazgató.

Meszlényi Antal dr. kir. ügyész tette fel a kihallgatás alkalmával a kérdéseket, melyek inkább arra irányultak, hogy megtudja, nem követett-e el *Böhm* esetleg olyan csalást, mely hivatalból üldözendő.

A kihallgatott igazgatók vallomásai meglehetősen eltérők egymástól.

A nyomozás célja pedig éppen az, hogy tiszta képet nyerjen, ami azonban nehezen sikerül, mert az igazgatók maguk sincsenek még tisztában avval, hogy miként keletkezett a hiány. *Böhm* Adolfot pedig kihallgatni nem lehet, mert evvel a nyomozást folytató hatóság túllépné hatáskörét.

A közjegyző Böhm Adolfnál.

A megtévelyedett bankigazgató ma délután betegágyához kérette az intézet vezető-férfiat, hogy rohamosan fogyó erejének végső megfeszítésével egy hivatalos aktust ejtessen meg velük.

Az intézet igazgatói előtt azt a kijelentést tette, hogy a kár részleges fedezésére átruházni kívánja a bankra összes ingóit és különböző jutalékait, melyek egyik-másik ipari és egyéb vállalatoktól még járnak neki.

Egyben pedig hozzáfűzte, hogy neje sem formál igényt az ingóságokra nézve.

A bank vezetősége rövidesen intézkedett, hogy *Pálmai* Lajos dr. kir. közjegyző-helyettes megjelenjen a beteg ágyánál, ahol úgy *Böhm*, mint neje a közjegyző előtt írásba foglalták az ingóságok átadását.

Böhm Adolf ez alkalommal átadott továbbá az igazgatóknak egy sorsjegykönyvet is, melyre néhány száz korona befizetést eszközölt már, s azonfelül a

közjegyző jelenlétében is felszólította néjét, hogy adjon át az intézet vezetőinek minden értékes tárgyat, ami a házában van.

Mikor véget ért a hivatalos aktus, alig volt a boldogtalan embernek annyi ereje, hogy a közjegyzői okmányt aláírja.

Lesz-e feljelentés?

Tegnap hire járt, hogy Stoll Károly, az Aradi Ipar- és Népbank egyik részvényese feljelentést tett vagy szándékozik tenni Bóhm Adolf ellen. Kérdést intéztünk Stoll Károlyhoz a hír valóságára iránt, mire azt a választ nyertük, hogy feljelentést nem tett.

Stoll Károlytól egyébként a következő nyilatkozatot kaptuk:

Tekintetes szerkesztőség!

Az Arad és Vidéke mai számában azt írja, hogy én Bóhm Adolf sikkasztását fel fogom jelenteni. Erre nézve, mint legilletékesebb ember kijelentem, hogy feljelentést sem nem tettem, sem tenni nem szándékozik.

Tisztelettel
Stoll Károly.

Bóhm jövedelme.

Az általános meglepetést, mely Bóhm sikkasztását követte, növelte főleg az a körülmény, hogy állása fényes jövedelmet biztosított neki.

Bóhm 8400 korona fixfizetést húzott a banktól, továbbá az intézet szabadságtéri háza utcai frontjának egész első emeletét szabad lakás gyanánt, ami 1600 koronát minden körülmények között kitesz, továbbá tantem gyanánt kapott az elmúlt évben 2055 koronát; az „Adria” biztosító-intézetnél keresett évente 1600 koronát, a villamvilágítási részvénytársaságnál, mint igazgatósági tag, 1200 koronát. Igazgatósági tag volt továbbá a soborsini takarékpénztárnál, a csabai áruraktár részvénytársaságnál, és az utolsó évben a légszeszgyárnál.

Mindezek együttvéve mintegy tizenhátezer korona évi jövedelmet biztosítottak Bóhm Adolfnak.

S az egykori szegény boltossegédet csak a sikkasztás örvényébe vezette a nagy jövedelem.

A legnagyobb részvényes.

Felette érdekes az adott körülmények között, hogy az Aradi Ipar és Népbank legnagyobb részvényese — ez idő szerint — Bóhm Adolf volt.

Néhány részvénye régtől fogva volt neki, de mikor pár évvel ezelőtt új részvényeket bocsájtott ki az intézet, akkor Bóhm százötven darab intézeti részvényt vett át a maga számlájára, ami bizony sok teherkötő volt rá nézve. Ezek a részvények a legutolsóig el vannak zálogosítva.

A részvényeknek, melyek a múlt évben 50 korona osztalékot hoztak, a piaci értékük 700—720 korona volt, sőt nemrég még 800 koronáért is szívesen vásároltak Ipar és Népbank részvényeket.

Nem érdektelen e helyen rövid számítást tenni a bank részvényeinek belértékére nézve.

Az intézetnek egy millió korona az alaptőkéje, és hétszázharminckétezer korona a tartaléka. Elveszett ebből háromszázkétezer korona, amely összegnek jelentékeny részét megtéríti az igazgatóság. Föltéve azonban, hogy az egész hiány a tartalékalapból iratnék le, akkor a részvények értéke így állana:

Alaptőke	1.000.000 kor.
Tartalék	732.000 kor.
	<u>1.732.000 kor.</u>
Elveszett	802.000 kor.
Vagyon	1.430.000 kor.

Az intézetnek kétezeröttszáz részvénye van.

Esik tehát a vagyónból minden részvényre ötszázötvenkét korona. Ennyi most egy-egy részvény belértéke.

Még egy verzió.

A sikkasztás felfedezésének történetét a M. H. aradi tudósítója így adja elő:

Az aradi Ipar- és Népbanknak van egy külön pénzváltó osztálya, amelynek helyiségeit a Fehér Kereszt házában bérelték ki. Ennek az osztálynak főnöke Róna Jakab, akihez nemrégiben beállított egy Steingassner nevű ember és be akart váltani egy ezer frankos bankjegyet.

A beváltás meg is történt, csak hogy dacára annak, hogy a napi árfolyam a francia bankjegy beváltásakor 48 krajcár volt, Róna mégis 50 krajcárjával számolta a beváltást, ami feltűnt Steingassnernek és panaszra ment az anyaintézethez.

Itt Hehs Béla hivatalnok fogadta, akinek az idegen felmutatta a pénzváltóosztály által kiállított számlát amit Hehs Béla megtekintve, idegesen kifakadt:

— Menjen vissza uram, és mondja meg ott, hogy a pénzváltás cudar, bitang, tolvaj módra történt.

A hivatalnok nem tartóztatta magát, újra és újra szidalmazta a pénzváltóosztály vezetőjét, majd sürgetve ajánlotta Steingassnernek:

— Ne hagyja az igazát. Ez tolvajlás. Az árfolyam csak 48 krajcár és 50 krajcárért számítanak, kérje vissza a különbözetet, majd rájár a rud még azokra urakra.

Steingassner megütődött Hehs Béla kifakadásain, de megfogadta a tanácsot és visszament a pénzváltóosztályba. Ott elmondta Róna Jakab osztályvezetőnek, hogy az anyaintézetnél fölvilágosították, hogy jogtalanul számították fel neki az ötven krajcárt, mire Róna nevetve válaszolt:

— Hiszen igaza van magának. Én is tudom, hogy az árfolyam csak 48 krajcár, de én beszámítottam a beváltási összegbe két krajcár jutalékot is és ezért tesz ki az átszámítási összeg ötven krajcárt.

Steingassner már megnyugodott volna e kijelentésben, de csudálkozva kérdezte Rónát:

— Ha ez így van, ahogy, ön mondja, különösnek találom, hogy az Ipar- és Népbank egyik hivatalnoka önről, a pénzváltóosztály főnökéről becsületsértő nyilatkozatot mer tenni.

Steingassner azután elmondta az osztályfőnöknek, hogy milyen szavakkal illette őt Hehs Béla, mire Róna fölkereste Bóhm Adolf vezérigazgatót és elégtételt kért a becsületsértés miatt. Bóhm nem vette nagyon szívére az ügyet és tréfálkozva válaszolt.

— Micsoda elégtételt akar, jól összeszidom Hebst, hogy máskor el ne szólja magát és rendben lesz az ügy.

Róna Jakab nem elégedett meg az elégtételadásnak ezzel a formájával és átadta az ügyét Steinitzer Pál dr. ügyvédnek, aki Hehs Béla ellen bünygyi feljelentés adott be a Róna Jakabon elkövetett becsületsértés és rágalmazás miatt.

Hehs Béla a múlt héten a törvényszéktől megkapta az idézést, mely annyira fölháborította, hogy az idézéssel a kezében odaállított az egyik igazgató elé és kijelentette:

— Tehát becsületsértési pör indított ellenem, én nem félek, védekezni fogok és ez lesz az igazgatóság veszedelme. Mások becsületsértéséről fogom lerántani a leplet, hogy a magam becsületsértését igazoljam.

A „Neue Freie Presse” holnap Aradra érkező száma a sikkasztásról a következőket írja:

„Szerencsés véletlen, hogy Arad Pozsony után a magyar vidék legerősebb pénzpiaca és hogy ott több jól vezetett, szigorúsággal igazgatott intézet van, úgy, hogy az aradi piacot most semmitől sem kell féltetni. A budapesti bankokat és pénzüzeteket nem is vonták be, mert az aradi bankok abban a helyzetben vannak, hogy sajátjukkal ellensúlyozhatnak mindennemű mozgalmat. Az osztrák-magyar bank aradi fiókjának főnöke, Laczay ur, revideálta a váltótárcát, más intézetek vezetői a könyvek, pénztárak és letétek megvizsgálását vállalták magukra. A vizsgálat eredménye, hogy a hamisított számlák és a hiányzó összegek kivételével a többi számlák rendben vannak.

Bóhm és a bank.

A B. N. mai számában a következőket írja Bóhm Adolfról s az Aradi Ipar- és Népbankról:

Akik Bóhm Adolfot ismerik, valósággal érhetetlennek tartják, hogy erre a bűnre vetemedett. Sem egyéniségében, sem életviszonyaiban nincs reá semmi magyarázat. Körülbelül 45—48 éves ember, gyenge, beteges, életmódjában egyszerű. Az intézetnek régi tisztviselője, aki egészen kis állásából nagy szorgalmával emelkedett vezető helyre. Azelőtt egy aradi nagy divatárú-kereskedés könyvelője volt; a magasabb képzettség hiányát vasszorgalommal és szívóssággal pótolta. De legnagyobb kvalifikációjának arra az előkelő pozícióra szigorú becsületességét tartották. A kis magánhivatalnokból lett bankigazgatót ez a közhiedelem vitte be mindenféle tiszteletbeli állásba, így a városi törvényhatósági bizottságba is, amelynek tisztelt tagja és pénzügyi kérdésekben egyik komoly szakértője volt. Egyszerűségével és szerénységével sok barátot szerzett és hogy sikkasztását éveken keresztül zavartalanul folytathatta, annak is az lehet a magyarázata, hogy a bank igazgatóságában is csupa meghitt barátai ültek, akik vakon bíztak Bóhm Adolfban. Ez a bizalom különben általános volt a városban. Becsületes, jóra való és gyakorlott bankembernek ismerték a sikkasztót; olyan embernek, akinek kiválóbb egyéni kvalitásai nincsenek, de jól érti mesterségét, hűségesen és szerencsésen vezeti bankját, amely az ő vezetése mellett elég szépen fejlődött. Senkisémitte nagyszabásu embernek, de nagyszabásu büntetésnek legkevésbé. Éppen ezért a sikkasztásnak méretei még a szokottnál is nagyobb szenzációt kelthetnek, mert erről a kiskaliberű, kisigényű, polgári eszű és polgári erkölcsű emberről ekkora kaliberű kriminalitást szinte lehetetlen volt elképzelni is.

Maga a bank különben jelentőségre nézve harmadik pénzüzete Aradnak. Igazgatósága a város tekintélyes és vagyonos polgáraiból áll, akik bizonyára átérzik erkölcsi felelősségük teljes mértékét és minden lehető elkövetnek arra, hogy az aradi piacot, amelyet az utóbbi néhány évben amugy is sok megpróbáltatás ért, újabb katasztrófa ne rázkódtassa meg. Méltán okozhat megnyugvást az igazgatóság eddigi magatartása, amelynek korrektségéhez igazán nem férhet szó. Sietve gondoskodtak róla, hogy kellő fedezet legyen a betétek kifizetésére, amely, a hozzánk érkezett híradás szerint, akadály nélkül történik. Nem is valószínű, hogy az igazgatóság tagjain kívül bárkit is kár érjen. Az intézet fennmaradására pedig elég biztosíték a hiányt bőségesen fedező tartaléktőke, továbbá a többi aradi pénzüzet példás készsége, amelylyel a károsult bank segítségére sietnek. Ilyenformán alapos a kiállítás arra, hogy a baj lokalizálódik és le fog csillapodni az az izgalom, amely a nagyszabásu büntetés leplezése nyomán támadt.

SZINHÁZ ÉS IRODALOM.

A színház műsora:

Csókön szerzett vőlegény, bohózat. (Páros bérlet.)
Péntek: A nilusi varázsló, operette. (Páratlan bérlet.)
Szombat: A nilusi varázsló, operette. (Páros bérlet.)

* **Lili. Sz. Karácsonyi Mariska**, a népszínművek pompás nótázója ma este operettben lépett fel, még pedig olyan szerepben, melyet az operett-primadonnák választanak erőpróbaul. Hogy ideális Lili nem lehetett Karácsonyi Mariska, az ő zsáneréből önként következik, de hogy szépen megállotta a helyét, azt elismeréssel konstatálhatjuk. Énekszámával, melyeket csengő, szép hangon énekelt, sok tapsot érdemelt ki. Az első és utolsó felvonásban általában jobb volt, mint a középsőben. Kitűnő partnere **B. Szabó József** (Plinchar). **Sarkadi** (St.-Hipotése), kiknek sikerült alakításait már láttuk, ezuttal is tetszetek.

* **Csókön szerzett vőlegény.** Ez az újja alakított bohózat, mely Budapesten napról-napra oly nagy hatást kelt, meg ma a színházban. A fő női szerepet **Rózsa Lili** játssza, ki több új táncot és énekszámot mutat be.

* **Felhő Rózi Debrecenben.** *Felhő Rózi* az aradi színház egykori temperamentumos primadonnája úgy látszik gyorsan meghódította a debreceniek szívét. Erre enged következtetni az ottani lapok hízogó kritikája, s az alábbi közlemény, melyet a „Debreceni Újság” ír *Felhő Rózi* szerződtetéséről:

„A debreceni színtársulat kedves primadonnája *Felhő Rózi* — írja a nevezett lap — még csak egy hónapja aratja jelentős művészi sikereit a debreceni színpadon és már is arról van szó, hogy virágvasárnap után elrepüljön ebből a városból máshova, idegen vidékre. Két olyan fényes ajánlatot kínáltak meg az ifjú művésznőt, a mely a kevésbé állhatatosakat már elcsábította volna. Az egyik szerződési ajánlatot egy amerikai színgazgató tette *Felhő Rózinak*; 5000 forint havifizetést kínál a művésznőnek, ha itt hagyja az ő világot és átvitorlázik a yankeek országába. *Felhő Rózi* ugyanis perfekt beszél angolul, franciául, érthető tenát, hogy egy ilyen par excellence szubrett nem kis nyereség lenne egy élalmez amerikai direktornak. A másik ajánlatot *Somogyi Károly*, a nagyváradi színház igazgatója tette. Az ügyes szemű direktor 19 ezer korona gázsit ígér *Felhő Rózinak* egy évre, hogy ha a nagyváradi színtársulathoz szerződik. *Erdélyi Miklós*, *Somogyi titkára* már több ízben átment Debrecenbe s erősen kapacitálta *Felhő Rózsi* a szerződés elfogadására. A művésznő azonban még nem döntött, és sem az egyik, sem a másik ajánlatot nem fogadta el. Félő azonban, hogy ha *Makó Lajos* jó előre nem biztosítja magát, dönt és elszereződik. Mint értesülünk azonban *Makó Lajos* is megindította a szerződés tárgyalásokat, a mely hihetőleg kellő eredménnyel fog járni mindkét részre. Annyi bizonyos, hogy *Makó Lajos* színtársulata *Felhő Rózi* eltávoztása után értékben sokat vesztené.

* **A nilusi varázsló.** Pénteken esemény számba fog menni ennek a gyönyörű zenével bíró operettnek bemutatása. A keleti zene szépaége, a gyönyörű karénekek és a pazar kiállítás nagy hatást biztosítanak annak az operettnek, melyre a társulat teljesen elkészült.

* **Turchányi Olga Oroszországban** Az aradi színházlátogató közönség előtt nem ismeretlen *Turchányi Olga* neve. Aradról került a fővárosba, ahol rövid ideig a Magyar Színház színpadán működött. Itt azonban kevés szerencsével játszott. A szép leány elunta magát a mellőzésben és gondolt merészet és nagyot: kiment külföldre. Első állomása Páris volt, ahol azonban szintén nem virult több babér az ő számára, mint Budapesten. Elhagyta hát Párisot és meg sem állott Oroszországig, ahol ugyilátszik föltalálta szerencsését. *Turchányi Olga* Char-kowban van, ahol a Hotel Prosperben, *Olga* de

Odijou név alatt énekelget mint orfeuménekesnő. Most már csak az a kérdés, hogy ha Oroszország egészen magának találja követelni a sike rekben duskáló *Olga* de *Odijou*t, hogyan sikerül majd rábizonyítanunk a tengerszemű vitás színésznőre, hogy *Olga* de *Odijou* voltaképpen *Turchányi Olga*?

Vitás fölirat.

(Epizód a közgyűlésből.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 29.

A város mai közgyűlésén ek puskaporos levegőjében vitás felszólalás nélkül nem igen ment keresztül semmi. Héves, de nem minden humort nélkülöző epizódja volt a gyűlésnek a *Szentháromság-szobor felirata* körül forgó vita, mely akkor került szőnyegre, mikor a költségvetés tárgyalásánál a szobor költségének évi törlesztési részletén keresztül mentek.

Gebhart István emelt itt szót. A költségvetési tétel ellen nem volt kifogása, de annál inkább a szobornak a színház felé eső felirata ellen. *A magyarosság szempontjából — mondta — botrányosnak tartja azt a feliratot, s kéri a közgyűlést, hogy intézkedjék annak megváltoztatása érdekében.*

Még be nem fejezte szavait *Gebhart*, mikor felpattan *Salacz Gyula* nyugalmazott polgármester és közbekiáltja:

— *Azt a feliratot én szövegetem!* A tanács pedig helyben hagyta a szöveget. A volt polgármesterre senki sem mondhatja, hogy nem tudott stilizálni! A felirat ugy a történeti igazságnak, mint a magyarosság követelményeinek megfelel.

— Idegenekkel jártam egyszer arra. — felelte *Gebhart* — s azok kacagva olvasták a feliratot. Ők figyelmeztettek, hogy milyen magyartalan.

A vitába harmadik hang elegyedett, *Szalai Arnold* dr.-é.

— Megengedem — mondta — hogy a volt polgármester stilizálta a tanácscsal együtt a feliratot, de három szakértő tanárnak, ki a feliratot látta, az a véleménye, hogy az egésznek se füle, se farka.

— Mondja meg a három tanárnak — vágott vissza *Salacz* — hogy nem érdemlik meg a diplomájukat.

— Megmondom — szolt *Szalai*, s erre az elnöklő főispán végét vetette a vitának azzal, hogy a költségvetésnek a felirathoz semmi köze.

Érdekesnek tartottuk a vitakozás tárgyát, a kérdéses feliratot reprodukálni, amint az a *Szentháromság* szobron olvasható. Ime:

A városunkban dühöngő pestis megszünésekor 1732. évben tett fogadalom következtén 1746. évben épített, 1882. évben lebontott szobor helyébe emeltetett 1901 évben.

Reméljük, hogy ez a felirat nem fogja a tudományos világot akkora izgalomba hozni, mint a *Zilahai Tuhutum* emlék rovásos felirata.

SPORT.

— Az Aradi Athletikai Club választmánya október hó 30-án este a „Központi kávéház” külön termében ülést tart. Kérem a választmány tagjait, hogy a gyűlésen okvetlenül megjelenni sziveskedjenek. A titkár.

A vashid a közgyűlésen.

(Felterjesztés a pénzügyminiszterhez.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 29.

Az Arad Uj Arad között létesítendő vashid ügyében a pénzügyminiszter nemrégiben leirt a városhoz, felszólítva azt, hogy majdan ne csak a vashidat, hanem a három száraz-hidat is tartsa fenn. A tanács erre felterjesztést intézett a miniszterhez, kérve, hogy a város a száraz-hidak fenntartására ne köteleztessék. Hogy eme kérelemnek nagyobb sulya legyen, a tanács felhívta a törvényhatósági bizottságot, miszerint hasonló felterjesztést intézzen a miniszterhez. Így került azután az ügy a ma tartott városi közgyűlés elé, hol hosszabb vitát provokált.

A tanács javaslatához *Steiner* Jakab szólt legelőbb, ama nézetének adva kifejezést, hogy a vashid létesítését ne vállalja egyáltalában magára a város, mert ezzel anyagi öngyilkosságot követ el.

Urbán Iván főispán indítványozza, hogy tárgyalják az ügyet a jövő közgyűlésen, miután — a mai gyűlés a vége felé járván — a törvényhatósági bizottság tagjai csekély számban vannak jelen.

Fényes Dezső: Hozzájárul a főispán indítványához s egyben kívánatosnak tartja, hogy a jövő közgyűlésen álljon elő a tanács a hid költségvetésével, valamint nyujtsa tájékoztatást a várható jövedelemről.

Boros Vida szerint nem tagadható meg a vashidak építéséhez elvben való hozzájárulás, mert a város ezt már azelőtt is kimondotta volt. Ha az ez irányban kért határozatot most előleges tervek és költségvetésektől tennők függővé, akkor a késedelemmel a hidak ügyét kockáztatnók, annélkül, hogy számításainkhoz a rövid haladékban készült felületes tervek és költségeloirányzatokban megbízható alapot kapnánk. A város a hidak építésére való vállalkozását elvileg annál inkább kimondhatja, mert ezzel még semmire sem kötelezi magát, mert hisz az építés maga további feltételek és egyezségektől lesz függővé téve. Ha valahol, ugy itt nem szabad nehézkéseknek vagy tétovázóknak lennünk, mert e hidak célszerű elhelyezése és felépítésétől függ Arad város jövő fejlődése és felvirágozása.

Institóris Kálmán polgármester: A részletek megállapítása, azaz, hogy miképen épül majd a hid, vegyes bizottságra tartozik.

Urbán Iván főispán: Oly értelemben szolt, mint *Boros* Vida s ajánlja, hogy elvben fogadja el a javaslatot a közgyűlés.

Löcs Rezső adóügyi tanácsnok: Helyesnek tartja, ha a közgyűlés azonnal határoz. Ugyanis a pénzügyminisztertől leirat érkezett a pénzügyigazgatósághoz, melytől az iránt kér felvilágosítást, hogy miért nem érdeklődik jelenleg Aradvárosa a hid ügye iránt, mikor ezelőtt olyan fontosnak tartotta a vashid létesítését.

Deutsch Bernát az elvben való elfogadás mellett szolt.

A közgyűlés ezután az azonnali határozatra szánva magát, a tanács javaslatát elvben elfogadta.

HIREK.

Öngyilkos szerelmes-pár.

— A gyógyszerész-gyakornok és a kedvese. —

Arad, október 29.

Ujaradi tudósítók különös szerelmi drámáról értesít. Egy temesvári gyógyszerész-gyakornok és fiatal kedvese öngyilkosságra határozták el magukat, s tettüket a leány lakhe-

lyén: Az Ujarad szomszédságában levő Szépfalu község temetőjében hajtották végre.

Az öngyilkos fiatalember Brassován Kornél, a leány pedig Müller Teréz. Brassován a temesvári Anker-léle gyógyszerárban volt alkalmazva mint provizor, s ott ismerkedett meg Müller Terézzel, aki Temesvárt lakó nagybátyjánál tartózkodott hosszabb ideig.

A leány szülei Szépfalun laknak s jómódu sváb parasztemberek. Leányukat Temesvárt, az apa fitestvére nevelte fel, ott járt iskolába s uri műveltséget szerzett. Ott ismerkedett meg Brassovánnal, s a fiatalember és leány egymásba szerettek.

Müller Teréz az utóbbi időkben otthon tartózkodott szüleinél, s a napokban Brassován Kornél is Szépfalura ment, hogy a leányt meglátogassa. Hogy kettőjük között mi történt, azt nem lehet tudni. Ma reggel a szépfalui temetőben találták meg őket, megmérgezve, holtan.

Az öngyilkosság közvetlen okát nem tudják. Az bizonyos, hogy tettüket közös elhatározással vitték véghez, mert hiszen a mérgezés másként meg sem történhetett volna.

Brassován Kornél, a fiatalember már délelőtt 10 órakor, mikor az öngyilkosokat megtalálták, halva volt. A leány még élt, az erős mérreg azonban fél tizenegy órára már vele is végzett, és most mindketten halva fekszenek Müller Teréz szüleinek lakásán.

A király nem haragszik. Bécsből táviratozza tudósítónk, hogy ő felsége a király november 8-án Budapestre jön, hogy megmutassa, hogy sem a Kossuth-ünnep miatt, sem a pórtartalékosok behívása körül lefolyt tüntetések miatt nem haragszik s hosszabb ideig marad a magyar fővárosban.

Juhász Bálint kitüntetés. A hivatalos lap mai száma a következő legfelsőbb kéziratot közli:

Személyem körüli magyar miniszterem előterjesztése folytán kislapási Juhász Bálint királyi tanácsos és a mezőhegyesi ménésbirtok jószág-igazgatójának, buzgó szolgálata elismerésül, Ferencz József-rendem tiszti keresztjét adományozom.

Kelt Bécsben, 1902. évi október hó 23-án.

Ferencz József, s. k.

Gróf Széchenyi Gyula, s. k.

A novemberi csillaghullás. Budapesti tudósítónk táviratozza, hogy a ma megjelenő „Hadseregi rendeleti Közlöny” a következő tábornoki előléptetést közli: Kinevezettek vezérőrnagyokká Ferdinánd és Ferencz Szalvator főhercegek, tábornoszernagy yá Beck Ottó altábornagy, a műszaki csapatok felügyelője; altábornagyokká: Weigl Frigyes báró, Petrini Frigyes, Tomicsics György és Winsor Antal vezérőrnagyok. — Berchtolsheim Antal báró zágrábi hadtestparancsnok állásától felmentetett és a darabont testőrség kapitányává nevezetett ki. Az aradi garnizont a következő kinevezések érdeklik: Haber János honvédszázados I. osztályu százados, Kaszter Guidó 33. gyalogezredbeli hadnagy főhadnagygyá; Pfanul Ernő, Kovrig József, Vorbuchner József és Meissl János 33. gyalogezredbeli tiszthelyettesek hadnagyokká léptek elő.

A régi képviselőház átadása. Hónapok óta húzódik immár az a tárgyalás, a melyet az állam, illetve a képviselőház indított meg a fővárossal a régi képviselőház átadása tárgyában. A főváros tudvalevőleg a teleknek 30 éven át történt ingyenes átengedéseért méltányosság-ból szintén díjtalanul kéri az épületet, amely szerinte rozoga állapotban van és nagyobb ta-

tarozás nélkül nem használható. Viszont az állam a régi képviselőházba fektetett tetemes összegek következtében nem hajlandó az épületet kárpótlás nélkül átadni. Ily előzmények után kezdte meg a tárgyalást a képviselőház, illetve a miniszterelnökség megbízásából Csávossy Béla háznagy, udvari tanácsos a főváros megbízottjával Vaszilievics János gazdasági tanácsossal. Csávossy, aki a múlt héten tett jelentést Apponyi Albert grófnak, a képviselőházi elnöknek a tárgyalások menetéről, ma megszakítva szünetidejét, ismét Budapestre érkezett és újból folytatta a tárgyalást a fővárossal. E tárgyalások folyamán sikerült közelebb hozni az álláspontokat a nélkül, hogy a felek végleg meg egyezni tudtak volna. Csávossy most már megvárja Apponyi Albertnek Eberhardtól való visszaérkezését és újabb jelentést tesz neki a tárgyalásokról. Miután kölcsönös méltányosság tapasztalható, valószínű, hogy az egyezés mégis létrejön. A főváros valószínűleg a régi képviselőház épületanyagának jelenlegi értékét fizeti meg.

Karagyorgyevics Budapesten. Karagyorgyevic herceg, a szerb trónpretendens a múlt hetet Budapesten töltötte. Csak néhány bizalmas embere tudott itt tartózkodásáról. Ezekkel többször találkozott, két ízben egy kerepesi uti kávéházban. Egy előkelő szobor politikussal is érintkezett, aki csupán azért jött Budapestre, hogy a herceggel találkozzék s érkezése után való nap vi szautazott Beigrádba. A herceg szombaton utazott el Budapestról Svájcba.

A király gondolai. Egy bécsi kövön nyomtatott ujság, amely, előre kell bocsátanunk, hogy több fantáziával, mint lelkiismeretességgel referál az eseményekről, azt írja, hogy a király minap Bécsben a pápa küldöttét fogadva a pápa egészségéről kérdezősködött, mire a delegátus azt felelte, hogy a szent atya egészsége jó ugyan de különben most sok gond és szomorúság emésztí. A király erre állítólag fölshajtott:

— Elhiszem, de annyi gondolja és baja, mint nekem, bizonyára ő szentségének sincs!

Betörés Salvininál. Flórencből táviratozzák, hogy Salvini színész flórenci villájába, míg Salvini nem volt otthon, ismeretlen tolvajok betörték és elloptak mindent, a mi értékes. Az elloptott tárgyak között van mind az a drága és sok ajándék, melyet Salvini ötven év óta kapott művészetének tisztelőitől. Leginkább fájjalja a művész tizennégy aranykoszoru eltűnését. Kára százezrekre megy.

Szerb miniszter a vakok között. Budapestról sürgönyzik: A vakok gyámolító országos egyesületének Hungária-körut 16. száma alatt levő foglalkoztató műhelyét tegnap felkereste Nikolajevich Szvetozár szerb miniszter nárai Szabó Sándor miniszteri tanácsos kíséretében. A minisztert nagyon meglepte a vakok képzettsége s alig hihető ügyessége. Bejárta a 102 vakot foglalkoztató telepet, s az azzal kapcsolatos internátust, végül is a legnagyobb megelégedéssel távozott, örömet kifejezván a fölött, hogy Magyarország e terén is követi a nyugati művelt államokat.

A Szt.-László király-utca rendezése ügyben szólalt fel Fényes Dezső a város mai közgyűlésén. Tarthatatlannak mondta az utca jelen állapotát. Az utcát ugyanis feltöltötték, míg a telkek két oldalán mélyen fekszenek. A feltöltés miatt a kerítések is alacsonyra váltak, úgy, hogy a lámpa nélküli utcán veszedelmes a közlekedés. E mellett a közbiztonság is veszélyeztetve van, miután könnyűséggel lehet a telkekre hatolni. Indítványozta, hogy a háztulajdonosok a szabályrendeletek szerinti kerítések létesítésére köteleztessenek. *Institúris* Kálmán polgármester kijelentette, hogy eddig nem intézkedhettek ez irányban, mert az utcában szakadatlanul folyt az építkezés, most azonban majd segít a bajon. A közgyűlés a válaszában megnyugodott.

Pótadó a zágrábi zavargások miatt. Mintegy sürgöny jelenti, a zágrábi városi tanács a következő hirdetményt bocsátotta ki: Horvát-Szlavon-Dalmátországek országos kormánya 1902. október 27-én 5400 elnöki szám alatt kelt rendeletével elrendelte, hogy az a kár, a melyet egyesek a legutóbbi zágrábi tüntetések alkalmával szenvedtek, és e kár megállapításának költségei, összesen 51,074 korona 29 fillér 8 és fél százalékos pótadóval fedezendő, a mely azokra az 1902. évre előirt egyenes adókra vetendő ki, a melyek után községi pótadó fizetetik. E rendeletre ezennel kivettetik 3 és fél százalékos pótadó a községi pótadónak alávetett egyenes adók 1902. évi előírására, a miről a lakosság azzal a megjegyzéssel értesítettik, hogy egyben a városi adóhivatal utasítást kapott, hogy az előirt pótlékot azonnal beszedje és nem fizetés esetén közigazgatási végrehajtás útján behajtsa.

Rózsa Bandi Amerikában. A mióta Rózsa Bandi, a volt aradi számtiszt és újságíró, Aradról eltávozott, azóta megfordult a világnak minden részében. A németországi fürdőkben a csinos ember megtalálta a maga hercegnőjét egy szőke német grófné személyében s evvel együtt megszőkött a bandájától, mely most itthon van ismét Aradon. Rózsa Bandi, az urból lett cigányprimás, most ismét szervezett magának bandát, melylyel Budapesten hangversenyez néhány hét óta. Most el akarja hagyni a magyar fővárost és fényes, előkelő helyre készülni. New-Yorkba megy a bandájával, a világ legelőkelőbb klubjának, a „miliómosok klub”-jának meghívására. Rózsa Bandit különben az elmúlt évben Csehországban körözték.

A vasárnapi munkaszünet Ausztriában. Bécsből sürgönyzik: A munkaügyi tanács elintézte az iparügyi bizottság jelentését a vasárnapi munkaszünetről szóló törvényt módosító törvényjavaslatról és elfogadta azt az indítványt, hogy a kereskedelmi irodákban legfőlebb két óráig legyen szabad vasárnap dolgozni, de azzal a feltétellel, hogy minden alkalmazottnak minden második vasárnap teljesen szabad napja legyen.

Felfüggesztett városi tisztviselők. Nagy-Kőrösről írják, hogy a városi adminisztrációban egymást érik a visszaélések; pénzbiraságra ítélték Ny. Szabó Pétert, a közel négy millió korona értékű potharaszti pusztá felügyelőjét, mert önkényesen osztogatta a különféle kedvezményeket. A városi főerdész ellen különféle fegyelmi vétségek miatt fegyelmi eljárás van folyamatban és állásától is felfüggesztették. Az erdő-bizottság egyik tagját, B. Faragó Józsefet, aki állását botrányos visszaélésekre használta fel, a képviselőtestület megfosztotta tiszteletbeli állásától. A közgyűlésen, a melyen Faragó ügyét tárgyalták, a leghevesebb támadó Hegedűs Dénes városi főügyész volt, a kire viszont Faragó bizonnyította be, hogy a városi nagy erdőkből a városi erdőszel összejátszva saját birtokára 18,000 darab négyéves facsemétét vitétt el, azokat a városi erdőszeg segítségével a városi erdőőrökkel elültette, tette pedig ezt éppen abban az időben, a mikor a városi erdőszeg ellen indított fegyelmi vizsgálat vezetésével volt megbízva. Aképviselőtestület a főügyészt és az erdőszeg azonnal felfüggesztette állásuktól és bünyenyítő feljelentést is tett ellenök. Jellemző a körösi állapotokra, hogy a felfüggesztett főügyész nem akarta átadni hivatalát, sőt a hivatal átvétele végett jelentkező alügyésznek és a bizottságnak határozottan kijelentette, hogy csak az erőszaknak enged. Végre a tanácsülés után, amely már a rendőri karhatalom igénybevétele is elhatározta, átadta a hivatalát.

Nagy birtok-átadás. Temesvárról sürgönyzik: Dessewffy Sándor püspök kezdeményezésére a csanádi káptalan elhatározta, hogy

Lele községben 1600 hold földet parcellázásra elad a községnek. Miután ő felsége megadta az engedélyt: a birtokot holnap Lovas Sándor földművelésügyi miniszteri tanácsos. Várady Arpád főszentelt püspök, Kohn László dr. és Wittenberger Antal kanonokok jelenlétében át fogják adni a községnek.

— **Két trónörökös feszültsége.** Berlinben a következő felhivatalos jelentést adták ki: Bécsi forrásból a német sajtót is bejárta egy hír, hogy a német trónörökös bécsi látogatása alkalmával a trónörökös és a fiatal főhercegek, de különösen Ferenc Ferdinánd főherceg között igen feszült viszony keletkezett. Ennek következtében aztán az utolsó király-gyakorlatok alatt a két trónörökös nem is érintkezett egymással. Ezzel szemben köztudomású, hogy a két trónörökös között a legszorosabb baráti viszony áll fenn, a melyet soha sem zavart semmiféle körülmény.

— **Megüresedett alapítványi helyek.** Arad megye a Czirkvenicán felállított László-gyermek-otthonban görvélykóros gyermekek részére alapítványi helyeket létesített. A gyermek-otthon igazgatósága ma értesítette Arad megye alispáni hivatalát, hogy az alapítványi helyek megüresedtek. Aki a helyekre pályázni akar, az adja be pályázati kérvényét az alispáni hivatalhoz.

— **Itt van az ősz!** Igen, igen, ez ma már valóságos őszi időjárás, hamisítatlan, igazi ősz. Csupa szürkesség, csupa ború és csupa komorság minden. Athatlannak látszó, sűrű felhőtömeg borította ma az ég boltozatját és nagy makacssággal hullott csaknem egész napon át a hideg őszi eső. A változás elég hirtelen jött. Még tegnap melegen ragyogott le a nap, verőfényben, derűben uszott a város és az utcaarkokon a gesztenyesütők valóságos anakronizmusnak látszottak. Hát nap ragyogásának, lelket derítő verőfénynek most ugyilátszik, egyelőre vége. Itt az ősz, a komor, esős ősz, a lombhervasztó, mélabus ősz.

— **Biró Lajos előadása.** Holnap, csütörtökön délután 5 órakor tartja meg az Ausztráliából hazatért Biró Lajos előadását a Nemzeti Múzeum dísztermében Uj-Guineáról. Az előadás iránt oly nagy az érdeklődés, hogy az arra szóló belépő jegyek mind elkelték. A díszterembe mintegy 500 jeggyel többet adtak ki, s a múzeum titkári hivatala valóságos ostromnak volt kitéve. A múzeum igazgatósága ezúton tudatja, hogy az előadásra több jegyet nem adhat ki.

— **Huszonnégy óráig szolgálatban.** Szurok János galgóci állomásfőnök aminap szabadságra ment. Ez időre az üzletvezetőségéből Battai Bálint forgalmi tisztviselőt küldötték ki, hogy az állomásfőnököt helyettesítse. Tegnapelőtt történt, hogy Vattai huszonnégy órán át teljesített szolgálatot és így igen ki volt merülve. A fárasztó szolgálat után szunditva várta az esti vonatot, s mikor annak jövetelét jelezték, álmos fővel sietett a vonat fogadására. Szerencsétlenségére azonban olyan közel állott a sinekhez, hogy a berobogó lokomotív elkapta a felöltőjét, a vonat alá rántotta és a kerekek mindkét lábát lemészélték. A súlyosan sebesültet az ipoly-sági kórházba szállították.

— **Vadászat a bolgár rablókra.** Az a hajtóvadászat, a melyet Ibrahim bása a szerreszi szandsákban e hó 14-én 25 százlóaljjal és öt hegyiüteggel megkezdett, eddig csak annyiban járt eredménnyel, hogy a bolgár bandák zömét részint átkergette a határon, részint szétverte. Az utolsó napokban néhány összeütközés volt, így 24-én Vinicánál egy erős bolgár bandával, a mely hét halottat, köztük a hírhedt Jabkov kapitányt és két sebesültet hagyott a csatatéren. A törökök részéről négy ember esett el. A banda megmaradt része menekülés közben megölt két utazót és egy mohamedán pásztort a gyermekével. Ugyanazon a napon összeütközés volt Petris mellett, a hol a bolgárok egy halottat hagytak a csatatéren és elmenekültek. A porta állítása szerint a bolgár bandák az utóbbi napokban különféle erőszakosságokat követtek el a falvak lakossága ellen, de a bol-

gár lakosság visszatérése a falvakba állandóan tart. Ma a sebesült török katonákkal 16 fogoly bolgárt, köztük egy papot hoztak ide.

— **Az amerikai magyar reformátusok segélykérése.** A new-yorki magyar református egyház lelkeszi hivatala ma segélykérő levelet intézett Arad megye törvényhatóságához, melyben a new-yorki református magyaroknak segély kér. A kérvényt Kuthy Zoltán new-yorki ev. ref. lelkes és Pálóczy Sándor főgondnok irták alá és a kérés teljesítését ajánlja Dessewffy new-yorki cs. és kir. főkonzul is. A kérvény azt is mondja, hogy az amerikai magyarság december 21-én ünnepet ül. Ekkor lesz a new-yorki magyar ref. templom és iskola felavatása.

— **Egy darab krétáért.** Tegnap délután, a bécsi építész-mérnöki iskola harmadik évfolyamán egy előadási órát egészen különös okból nem lehetett megtartani. A legutolsó pénteki órán Zochetzsche tanár nem talált egy darab krétát és azt minden alap nélkül hallgatóitól kezdte követelni. E miatt azután nagy lármá keletkezett, ami azonban nem akadályozta a tanárt, aki még csak második éve tagja az intézet tanári testületének, hogy előadását a legnagyobb nyugalommal folytassa. A tegnapi előadás előtt a hallgatók, akik el voltak határozva, hogy a rajtuk elkövetett sértésért elégtételt fognak szerezni, küldöttséget menesztettek Zochetzsche tanárhoz, hogy pénteki állításait vonja vissza. A tanár azonban kijelentette, hogy hallgatóival nem bocsátkozik tárgyalásokba, ügyükkel a rektorhoz utasította őket. A hallgatók rosszalásuknak azzal adtak kifejezést, hogy a mikor a tanár előadásra jött, testületileg elhagyták a termet. A hallgatók természetesen meg fogják tenni a szükséges lépéseket a rektornál, hogy a kért elégtételt megkapják.

— **Bestiális apa.** Nagy botrány történt ma reggel fél 7 órakor Budapesten a Csokonai-utca és Kerepesi-ut sarkán. Egy férfi teljes erőből, ahogy csak bírta, ütött, vert az utcán egy iskolás fiút, akinek már a száján és orrán ömlött a vér. S talán agyon is veri a gyermeket, ha a fiu segélykiáltásaira összecsendült tömeg ki nem szabadítja a fiút. A dühös férfit lefűlelték, a mi nagy nehezen ment, mert az kést rántott elő és az emberekre rontott:

— Senkinek semmi köze a fiamhoz, agyonverhetem, ha akarom!

A kést kivették azonban kezéből és amikor a rendőr megjelent, átadták neki a dühöngőt. A rendőr úgy az apát, mint a fiút bekísérte a VIII. kerületi kapitányságra, ahol a fiu elmondotta, hogy Cseh Sándornak hívják. Atyja Cseh József, dunapataji születésű, 35 éves asztalos. A fiu megszökött atyja lakásáról és ennek okát így mondja el:

— Apám minden ok nélkül bezárt a lakásba. Hogy el ne tudjak menni, odakötözték az ágy sarkához. Gyakran megtette és volt eset, hogy két napig nem jött haza. Ez idő alatt nem ettem, nem ittam. Nyöszörgésemre betört egyik szomszéd a lakásba és megmentett. Ha apám részeg volt, akkor úgy megvert, hogy hogy kék és zöld volt a hátam és arcom. A szomszédok feljelentették a rendőrségen amiért ma reggel oly dühös lett, hogy meg akart a sós vízbe áztatott kötéllel verni. Szerencsére nyitva felejtette az ajtót és mialatt a kötelet áztatta, az alatt megszöktem. Persze utánam jött és a Mester-utcából a Kerepesi utig üldődött, ahol elért. A brutális apát egyelőre botrány miatt elzárták és ellene a büntető eljárás is megindították.

— **A hallgató államférfiu.** Hicks-Beach angol pénzügyminiszter, a ki néhány hónappal ezelőtt Salisburyval együtt vált ki a kabinetből, és a ki azelőtt is többször volt miniszter, részben annak köszönhetette sikereit, hogy mindig nagyon keveset beszélt. A legtöbb ember azért tünik fel, hogy sokat beszél, Hicks-Beach pedig éppen hallgatása révén ugyanezt érte el. 1868-ban történt, hogy egy parlamenti ebéden lord Beaconsfieldnek, az akkori miniszterelnöknek feltűnt, hogy Hicks-Beach, ki akkor csak egyszerű képviselő volt, nem vesz részt az

élénk társalgásban, holott a jelenvoltak mind-egyike azon igyekezett, hogy minél több beszéd által vonja magára a figyelmet. Beaconsfield azonnal érdeklődött Hicks-Beach iránt és másnap magához hívatta és felajánlotta neki az éppen üresedésben volt belügyi államtitkárságot, melyet Hicks-Beach elfogadott. Midőn Beaconsfieldet megkérdezték, hogy miért éppen Hicks-Beachet töltötte be ezt az állást, azt azt válaszolta, hogy neki olyan ember kell, a ki még akkor is hallgat, a midőn mindenki a beszélgetésben talál örömet.

— **Magyar név.** Jakobovits József aradi illetőségű, ugyanottani lakos saját, valamint kiskoru fia: Sándor családi nevének „Vámos“-ra kért átváltoztatását a belügyminiszter megengedte.

— **Aki gyöngyöket iszik.** Milanoból írják a következőket: Ma egy milanoi ékszerész üzletébe beállított egy idegen, aki kiejtése után angolnak látszott és igazgyöngyöket kért. Kiválasztott egy csomó szép apró gyöngyöt s azután vizet kért. A bizalmatlan ékszerész, aki valami tisztességtelen szándékot tetelezett fel, becsöngette a szolgát és azzal egy pohár vizet hozatott. Az idegen kifizette a kialakított árt, 400 lírát, bedobta a gyöngyöket a pohárba s aztán néhány gyors kortyban kiitta a vizet gyöngyöstül. Az ékszerész, aki oda volt a bámullattól, megkérdezte, hogy miért tette ezt.

— **Ez kitűnő szer a neuraszténia ellen** — válaszolta az idegen s majd hozzá tette:

— „Nagyon sokat használt, de drága mulatság, már megittam 6000 koronáért gyöngyöt.

— **Gyilkosság a táncmulatságon.** Udvardon véres mulatság volt vasárnap délután, a mely, mint tudósítónk jelenti, egy szép asszony halálával végződött. Ráskó Imre odavaló lakos még a múlt ősszel vette feleségül Kacsmar Agnest; házasságuk csak rövid ideig volt boldog, mert a fiatalok még a télen külön lakást vettek s azóta már a válóper is megindította a menyecske, a ki szalmaözvegysége óta ugyancsak bővíben volt az udvarlónak. Vasárnap délután táncmulatság volt a kocsmában. Együtt volt a falubeli fiatalság s nem hiányzott Kacsmar Agnes, az elvált asszony sem, a kit kézzel-kézre adtak a legények a táncban. A menyecske szilaj jó kedvvel táncolt, mintha csak érezte volna, hogy ez az utolsó tánc. Egyszerre a volt férje, Ráskó Imre is előállott és táncra hívta a feleségét. A menyecske azonban a barátságos hívásra hátat fordított az urának, a mi annyira dühbe hozta Ráskót, hogy előrántotta bicskáját s azt markolatig döfte a szép asszony nyakába, a ki összesett s rövid vonaglás után meghalt. Ekkor Ráskó mint egy örült ugrott fel s a véres kést maga ellen akarta fordítani, de a legények ebben megakadályozták és bevitték a község házára, a hol átadták a csendőröknek. Mikor Ráskót a csendőrök el akarták kísélni, a gyilkos arra kérte a csendőröket, hogy vezessék a felesége holttestéhez, hadd nézze meg utoljára. Ezt a kívánságát azonban nem teljesítették.

— **Fizetésektelelenségek.** A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetésektelelenségekről tesz jelentést: Rosenfeld Mór, Kapuvár. — Kossák Vendel, Nyiregyháza. — Leichtschein testvérek, kereskedő cég Ujvidék. — Klein József, O-Pazna. — Hrubala Károly, Losonc. — Kraushoter Mihály, St.-Pölten.

— **A Porter féle cipők** a napokban nagy kelendőségnek fognak örvendeni. A sok idegen, aki az őszi vásárra érkezik, kétségkívül nem fogja elmulasztani az alkalmat, hogy fölkeresse az áruházat, mely rengeteg áruval várja az őszi vásárt. Nemcsak cipők, hanem minden kigondolható őszi és téli áruk, trikók, ingek, kalapok, sapkák, keztük, stb. kaphatók ottan. Sírkoszorúkban szintén igen nagy raktár. Meglepő újdonságok láthatók az áruház norinbergi, bőr- és játékaru osztályaiban is. Úveg-árak, gyermekkoscsik, kufferek, stb. Szóval Porter Vilmos Nagy Áruháza a Szabadságtéren ez alkalommal ismét el lehet készülni a legnagyobb forgalomra. Keztükben, külön megjegyezzük, rengeteg raktár.

— **Dentolin fog-crème** a legkedveltebb fogszépitő. 1 tubus 50 fill. Vojtek és Weisznál, Aradon.

— **T. üzletfeleink** szives tudomására hozzuk, hogy Révész Nándor könyv- és papírkereskedő urat (Szabadságtér 20. szám. Telefon 265.sz.) képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

Pénzhamisító kereskedő.

(Ellogott bankgyártók.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 29.

A verseci rendőrség jól szervezett pénzhamisító bandának jött a nyomára, mely főképen 20 koronás bankjegyek gyártásával foglalkozott, de nem idegenkedett a szerb pénznemek hamisításától sem, melyekből szintén néhány igen sikerült hamisítványt hoztakf orgalomba. A verseci rendőrség a nyomok után indulva, heteken át sikertelenül kutatót a banda tagjainak felfedezése érdekében. Pedig azt már az első napon is biztosan tudták, hogy a gyár Versecen van.

Néhány nap előtt végre, egy véletlenség folytán, kiderült az egész eset. De ki is mert volna gondolni arra, hogy a banda feje és a gyár tulajdonosa Weiss János verseci tekintélyes és gazdag kereskedő, kinek első sorban felesége szül. Silber Teréz segédkezett. A banda többi tagját, Erdmann Józsefet, Rultz Demetert, Wohlgemuth Ferencet, Supparov Pétert, Ivanicza Miklóst és Katalin Jánost, kik valamennyien jobb módú polgárok, szintén kinyomozta és letartóztatta a rendőrség.

Kihallgatásuk után a nyolc bűnöst tegnap erős fedezet mellett a temesvári kir. törvényszéki fogházba szállították, hova ma megértek az összes bűnfelek is, melyeket Versecen lefoglaltak és melyek egy egész vagonrakományt tettek ki. Alkalmunk volt az összes gépeket és hamisítványokat megsemmisíthetni, melyekből azt látjuk, hogy a banda olyan perfekt felszerelésekkel dolgozott kicsinyben, akár csak az államnyomda nagyban.

Volt nekik egy pénzsajtójuk, mely sok tekintetben úgy a szerkezetet, mint a nagyságot tekintve, hasonlít az államnyomda pénzsajtójához. Ezt Weiss János készítette, a ki több ízben járt az államnyomdában és nagyon ügyes mechanikus, litografus és cinkografus. Találtak náluk 4 drb fényképező készüléket, valamennyi legújabb és legmodernebb alkotás; egy nagy láda lemezt és a fényképezéshez szükséges egyéb készülékeket; vas- és kölemezeket, véssőket minden nagyságban, egy kis láda különféle mérget. Lefoglaltak náluk 28 drb hamis 20 koronás bankjegyet, melyek olyan sikerültek, hogy az eredetiéktől alig lehet őket megkülönböztetni, 2500 korona készpénzt, egy 1800 koronáról szóló takarékpénztári könyvecskét, sok értékes ékszert és egy csomó szerb papír- és ezüstpénzt.

A lefoglalt tárgyak között foglaltatnak a különféle lenyomatok, fényképfelvételek, melyek mind bámulatatos ügyességről tesznek tanuságot. De lefoglaltak ezeken kívül egy csomó külföldi levelet is, melyekből kiderült, hogy Weiss hamisítványának könnyebb értékesítése végett külföldi ügynökökkel folytatott tárgyalásokat.

A gyárat Weiss házában fedezték fel, hol a banda tagjai éppen munkában voltak. Szó nélkül megadták magukat és követték a rendőrséget a kapitányságra, hol töredelmes vallomást tettek. A vizsgálatot tovább folytatják.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Uj törvényszéki becsüs. Az aradi törvényszék elnöke Csizmas Sándort kinevezte az aradi törvényszékhez, törvényszéki hitese becsüssé. Az uj becsüs a hivatali esküt a törvényszék polgári tanácsa előtt már le is tette.

§ Kinenezés. Az igazságügyminiszter Fildán Emil nagybecskereki törvényszéki jegyzőt a fehértemplomi kir. törvényszékhez albiróvá nevezte ki.

§ Rablógyilkosság regény mintára. Kada József husz esztendősi herencsényi legénynek a betyártörténetek zavarták meg az esztét. Mindig

betyár- és bandita történeteket olvasott, s ezek annyira fölhevítették a fantáziáját, hogy maga is banditának csapott föl. Ez év nyarán kalandszomjasan baladt az országúton, a mikor vele szembejött kicsiján Fekete József balassagyarmati péklegény. Kada József megszólította a péklegényt:

— Eresszen kend föl a kocsijára, elfáradtam.

— Üljön hát kend oda hátra, felelke Fekete József.

Kada föl is ült, s csöndesen gubbasztott a kocsi hátsó részében. Mikor aztán Haláp közepébe érték, a mohorai főkapunál Kada hirtelen kirántotta a subája alól a pisztolyát, s orozva agyonlőtte Feketét. Azután kikutatta az áldozat zsebeit s ötvenhat koronáját elrabolta. Világgá ment aztán — a hogyan a rémregényekben olvasta — de már másnap rajtütöttek a csendőrök, és ő „hősies védelem“ helyett — a mint valamire való banditához illett volna — siránkozva megadta magát. A balassagyarmati esküdt-bíróság Kada Józsefet rablógyilkosságban mondta ki bűnösnek, mire a törvényszék életfogytig tartó fegyházra ítélte. Az ítélet ellen a védő semmiségi panasszal élt, melyet Valkai Bertalan bíró előadásában ma tárgyalt a kir. kuria III. büntető tanácsa. A kuria Tassy Pál koronaügyész-helyettes felszólalása után az esküdt-bíróság ítéletét megsemmisítette, s a vádlott büntetését a 92. §. alkalmazásával 15 évi fegyházra szállította le. A kuria a vádlott beismerése, büntetlen előélete és amiatt tartotta indokoltnak az enyhítő szakasz alkalmazását, mert a tett elkövetésekor alig mult 20 esztendősi.

§ Gyermekgyilkosság apai szeretetből. A londoni Old Bailey bíróság előtt különös gyilkosságot tárgyaltak a napokban. A gyilkos egy harminc éves volt katona, Henry Williams. Azzal volt vádolva, hogy megölte a gyermekét. Hogy mi okból, az érdekes pszichológiai téma. Történt, hogy Henry Williams a bur háború kitörésekor lement harcolni Afrikába, Londonban hagyva szép fiatal feleségét és öt éves leánykáját, a kiket imádott. A véres háború alatt minden alkalmat fölhasznál, hogy üdvözlőt küldjön szeretteinek, de azoktól vajmi ritkán kaphatott levelet. Egyszer csak azt hallotta Williams, hogy a felesége hűtlenné lett: mialatt a férje a távol tengeren túl harcol, ő más emberrel éli a világát. Végre befejezték a harcokat és Williams haza került Londonba. Otthon a lakásban csak a kis leánykája várta; a mama ott volt annál a másik embernél. Az apa, mikor este ágyba fektette a gyermekét, szépen elaltatta, elringatta, aztán felvágta borotvával a nyakát. Reggelre holtan találták a gyermeket, a tetemre pedig egy fénykép volt fektetve ezzel az irással a hátlapon: „Aldjon meg az Isten s vegye magához szegény jó lelketet. Jobb így, mintha valamikor pirulnod kellene az anyád gyalázata miatt.“ A mikor a gyilkos apát letartóztatták, így szólt a rendőrtiszhez:

— Gyermekem minden hajaszálát szerettem; tudom, mit tettem és férfiuhoz illő módon fogok azért meghalni tudni.

A bíróság két órahosszat gondolkodott az eseten, a nélkül, hogy ítéletet tudott volna kimondani. Az esküdtek aztán halálra ítélték.

— Aldani fogom azt a napot, — kiáltott fel a vádlott — a mikor fel fognak akasztani!

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

S z e s z ü z l e t.

— Október 29. —

Mai jegyzéseink: Készárú nagyban nyers szesz 115 korona, kicsinyben 117 korona; finomított szesz nagyban 118 korona, kicsinyben 120 korona hordó nélkül, per 100 liter %, beleértve 70 korona fogyasztási adót. Szárított moslék 12'80—13— korona mmásanként.

Budapesti árú- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, október 29.

Déli-borsó. Buzakinál kielégítő, a vételköv mérsekelt. Tartott áron 15,000 méterháza került forgalomba, 2 1/2 fillérral drágább áron. Egyéb gabonanemek tartottak. Időjárás borús.

Zárlat 12 órakor:

Buza októberre . . . . . 7.48— 7.49
Buza 1903. áprilisra . . . . . 7.38— 7.40

Rozs októberre . . . . . 6.56— 6.57
Rozs 1903. áprilisra . . . . . 6.43— 6.44
Zab októberre . . . . . — — — — —
Zab 1903. áprilisra . . . . . 6.27— 6.28
Tengeri 1903. májusra . . . . . 5.73— 5.74
Repce augusztusra . . . . . 11.85—11.95

Zárlat 5 órakor:

Buza októberre . . . . . — — — — —
Buza 1903. áprilisra . . . . . 7.42— 7.44
Rozs októberre . . . . . — — — — —
Rozs 1903. áprilisra . . . . . 6.50— 6.51
Zab októberre . . . . . — — — — —
Zab 1903. áprilisra . . . . . 6.31— 6.32
Tengeri 1903. májusra . . . . . 5.75— 5.76
Repce augusztusra . . . . . — — — — —

Zárlat 5 órakor:

korona

Oszták hitelrészvény 668.25
Magyar hitelrészvény . . . . . 704.—
Leszámitóbank részvény . . . . . 448.—
Rima-Murányi vasmű részvény . . . . . 472.—
Oszták-magyar államvasuti részvény 899.75
Közuti vasút . . . . . 612.—
Városi villamos vasut részvény . . . . . 322.—

CSARNOK.

Jegyzetek

az aradi vár ostromáról.

Írta: Galsai Kovács Ernő,

[36]

1848—49. honvéderőnagy.

(Folytatás.)

Április 18-án este megint nagy bombázása volt a városnak, mely alkalmával én is veszélyben forogtam.

A mint említém, a Templom-utcában levő Dániel-házban voltam elszállásolva, mely a bombák járása irányában feküdt. Este épen lefeküdtem, de nehogy egy ide vetődő bomba ágyba találjon, gyergyát akartam gyújtani és felkelni; a midőn azon pillanatban rettenetes dörgés mellett szobámba lesz világítva, mint amikor a villám lecsap, ablakaim üvegtáblái csörömpölve hullottak szét a szobában.

Szerencsémre nem a szobámban, hanem de az utcán, az egyik ablakom közelében esett le s robbant szét egy 60 fontos bomba, mely az ablakot összezúzta, szilánkjai pedig az ablakon át a szobába repültek. Pár lépéssel idább, úgy a szobámba ütött volna le a golyó s ekkor valószínűleg nekem is végem lesz.

A lövöldözés a városban ismét sok kárt okozott.

A Rózsa orvos házába ismét beütött egy bomba, beütött továbbá egy kis földszintes házba, a melyben egy öreg polgárember lakott nejjével, s robbanása olyan nagy légnyomást gyakorolt, hogy az egész házat szétvetette. A házfalak mind a négy oldalon kifelé dültek s fedél a romokra reá roskadva, a szegény öreg párt az ágyukban agyonütötte; holttetemeiknek másnap sok báméskodó sajnálkozó voltak.

A vár és Zsigmondháza közti elzáró árok tervezete és annak kijelölése Margittay, ez idő szerinti mérnökkari tisztre volt bízva, ki annak április 14-én ügyesen megfelelt.

O nappal ment ki a helyszínére sváb paraszt ruhában, mintha ott a réten a kaszálón a füvet tekintené és kis pálcákkal kijelölte az árok irányát.

Este azután a falukból berendelt s szerszámokkal elátott 800 munkás emberrel, az itt levő utászokkal és mármárosi bányászokkal Uj-Adráról utnak indultunk a kijelölt vonalra.

Itt az embereket felosztottuk az egész árok mentére, és hozzá fogtunk a munkához egész csendességben, legkevesebb zaj nélkül úgy, hogy a várbeliek semmit észre nem vettek.

Az én feladatom volt itt is a munkásokra felügyelni és az ásandó árok irányára ügyelni, hogy a munkások a megállapított tervszerint dolgozzanak.

Dolgoztunk az egész éjjel át és mire pitemallani kezdett az idő, az egész árok annyira kivolt ásva, hogy az embereknek már biztos menhelyet nyújtott, az ellenség golyói ellen. Ekkor azután a munkát abba hagytuk, hogy a jövő éjszakán azt folytatva befejezhessük.

Április 15-én vettük hírvil, hogy Perczel Mór tábornok Bácskában diadalmasan előnyomulván, Szt. Tamást, a rácoknak ezen főfőszékét, mely ellen 1848-ban, a vezérlet büne miatt annyi kísérlet meghiusult, rohammal bevette, a mely fegyvertényben a 30-ik zászlóalj is dicsőségesen részt vett.

Ekkor bántam meg igazán, hogy én velök nem mehetvén, ezen dicsőségben részt nem vehettem s hogy nekem ilyen hitvány foglalkozásban kell az időmet töltennem; most már annál is inkább vágytam a zászlóaljához, mert azt a hirt is vettem, hogy Kölgen őrnagy dandárparancsnok lett, melynél fogva a zászlóalj parancsnoksága most már reám fog szállani.

Altmann főhadnagy, ki Nagy Jenő alezredek mellett itt maradt segédtszűnek, szintén elhatározta, hogy ő is visszamegy a zászlóaljhoz, s hogy együtt menjünk oda. Azonban ő előbb Nagyváradra men! néhány napi szabadságra és kért, hogy várjam be őt.

A mint az este beköszöntött, ismét ugyanannyi munkással kimentünk az árok ásását folytatni.

Azonban a várbeliek most már figyelni kezdettek reánk és amint az árokhoz mentünk, világító golyót lőttek felénk, hogy lássanak bennünket. De miután az árok már olyan mély volt, hogy az embereket elfedve, nem láthatták őket s kárt sem tehettek bennök, különben is a mint az ágyúvillámlását láttuk, a mi természetesen mindig megelőzte a löveget, embereink lebuktak és csak néhány könnyebb sebesülés történt közöttük.

Az egész éjjel át lövöldöztek reánk kartácsos, gránátokkal és golyókkal; de eredmény nélkül, mert mire az idő megvilágosodott, az árok már készen volt egészen, az egyik pontjától a Marosnak a másikig, mivel azután a várral való közlekedés egészen meg lett szakasztva.

Vettük hírét, hogy április 14 én az országgyűlés Debrecenben kimondta Magyarország függetlenségét és az ausztriai házat trónvesztettnek nyilvánította.

Eieintén nem fogta fel a közönség ennek valódi értelmét s örömmel fogadta, hogy Magyarország most már független és önálló ország; azonban az értelmesebb osztály kezdte látni, hogy ezt a függetlenséget még ezután kell fegyverrel kivívniuk. Így azután a pillanatnyi nagy öröm lassankint lehadt.

Azon szándékomat, hogy visszamenjek a zászlóaljhoz, megérlelé azon körülmény, hogy Boros őrnagy tábornoki főnökkel egy csekély szóvitába elegyedtem, melynek folytán magamat elhatározva, Vécsey tábornoktól kikértem elbocsátásomat; a ki kivánásomat teljesítve, az utlevelet zászlóaljhoz kiadatta.

A paripámat és lovaglószerzőségeimet eladván, Altmann főhadnagyot, ki még Nagyváradról mostanáig sem érkezett meg, be nem várva, ismerőseimtől és honvéd bajtársaimtól elbucstam, s április 17-én elhagyva Aradvárosát, a melyben féleven át harcoltam és neki indultam a bizonytalan jövőnek. Töt Komlóson és Hódmező-Vásárhelyen keresztül utaztam Szegedre, ésonnan Percel-táborába, mely Bácskában s Bánátnban működött ez időben.

E szerint befejeztem aradi pályámat. Arad városa falai közt, hol öt hónapon át sok viszontagságos eseményeket éltem át.

(Folytatása következik.)

Vasuti közlekedés.

— Érvényes 1902. évi október hó 1-től. —

ARADRÓL		ARADRA	
Budapest felé indul:		Budapest felől érkeznek:	
Nagyváradra reggel	5.10	Személyvonat reggel	6.05
Gyorsvonat reggel	8.18	Személysz. tv. reggel	9.10
Személyvonat d. e.	11.20	Gyorsvonat délelőtt	11.51
Személysz. tv. d. u.	4.45	Személyvonat d. u.	3.32
Gyorsvonat délután	4.21	Gyorsvonat este	7.11
Személyvonat este	9.35	Szm. v. Szolnokról este	9.—
Erdély felé:		Erdély felől:	
Személyvonat reggel	6.35	Soborsinról reggel	6.59
Gyorsvonat délután	12.11	Személyvonat d. e.	10.50
Soborsinról délután	2.04	Radnáról délután	2.36
Személyvonat d. u.	4.07	Gyorsvonat délután	4.06
Radnára délután	7.23	Személyvonat este	8.57
Temesvár felé:		Temesvár felől:	
Személyvonat reggel	6.15	Vegyesvonat d. e.	10.43
Személyvonat d. e.	11.56	Személyvonat d. u.	3.44
Vegyesvonat délután	5.—	Személyvonat éjjel	10.59
Szeged felé:		Szeged felől:	
Vegyesvonat reggel	7.10	Személyvonat reggel	8.35
Személyvonat d. u.	4.11	Vegyesvonat este	7.06
Brád felé:		Brád felől:	
Személyvonat reggel	6.25	Gurahonczról szm. r.	8.03
Vegyesvonat d. u.	12.06	Vegyesvonat d. e.	11.—
Gurahonczig szm. du.	4.30	Személyvonat este	6.56

NAPIREND.

Október 30. Csütörtök. Róm. kath. naptár: Kolos vértanú. — Protestáns naptár: Kolos vértanú. — Görög-keleti naptár (október 17.): Ozeás próféta. — A nap kél 6 óra 27 perckor, nyugszik 4 óra 28 perckor. — A hold kél 5 óra 18 perckor, nyugszik 4 óra 7 perckor.

Kötősej-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1 $\frac{1}{2}$ —2 $\frac{1}{2}$ óráig; vasárnap és ünnepeken zárva. Helyiség: Erekye-muzeum helyisége mellett lélesterem.

Időjelzés. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Hűvösebb, délen, nyugaton elvélve csapadék.

Október 30. Az aradi athletikai klub választmányi ülése (Központi kávéház külön terem)

Nemzeti színház.

Bérlet 30. sz.

Páros.

Csütörtökön, 1902. évi október hó 30 án:

A csókon szerzett vőlegény.

Eredeti énekes bohózat 3 felvonásban. Irta: Szigeti József. Zenejét szerzette: Serly Lajos.

SZEMÉLYEK:

Csontai Béla, őcsacse	Győre Alajos. Ternyei L.	Előljáró Irmag	Juhász S. Németh J.
Eszti, rokona	Follinuszné.	Irmag asszony	Daróczy Ilka.
Abrai Irén	Rózsa Lili.	Róza	Répási G.
Baranyai Olga, neje	Gőzön Béla.	Futaki	Sarkadi A.
Trauer	Szilassy J. Fűredi J.	Ripacs Nefelejts	Polgár S. Pajor Agnes.

Kezdete este 7 órakor.

NYILTTÉR.*

Nyilatkozat.

Az „Arad és Vidéke“ a mai számában az „Aradi ipar- és népbank“ nál elkövetett sikerkasztásról hozott közleményében személyemet is kapcsolatba hozza a visszaélésekkel és így engem is meggyanusit.

Ezen rosszakaratu és téves információ alapuló, személyemet érintő közleménnyel szemben kijelentem, hogy nekem a fennforgó visszaélésekről semmi tudomásom, de még csak sejtelmem sem volt, minélfogva a közleménynek személyemet érintő részét valótlannak nyilvánítom.

Teljes ártatlanságom tudatában magam kérttem a mai napon az intézet igazgatóságát, hogy ellenem, valamint a vezetésem alatt álló váltóüzletben a legszigorubb vizsgálatot ejtse meg. A megejtendő vizsgálat nem deríthet ki mást, mint teljes ártatlanságomat.

Keit Aradon, 1902. október 29.

Róna Jakob,

az Aaadi ipar- és népbank pénz-váltó-üzlet főnöke.

Aradmegyei tanító urak

figyelmébe és pártfogásába ajánlja

Ingusz I. és fia

aradi könyvkiadó cég országosan bevezetett és elősmert jó népiskolai tankönyveit:

- Csik János Abc bolti ára 50 fill.
- Csik János II. olvasó ára 60 fill.
- Csik János III. olvasó ára 80 fill.

Aradmegye képes földrajzával

- Csik János IV. olvasó (sajtó alatt)
- Csik János fali olvasó táblák.
- Záray Odön földrajz XIII. kiadás ára 60. fill.
- Csik János Aradm. földrajza ára 50 fill.
- Aradmegye térképázlata (térképrajzoltatáshoz) ára 6 fill.

(50 fillér beküldése ellenében mutatványt fentiek bármelyikéből bérmentve küldünk.

Kun Fülöp — Csati

Gazd. ismétlő iskolai olvasó ára 1 kor. (Az országban 450 helyen használják, eddig 25000 pld. fogyott el. Mutatvány 60 fill. bérmentve.)

* Az ezen rovat alatt közlöttékért nem vállal felelősséget a szerkesztő.

Köszönetnyilvánítás.

A részvétnek oly tömeges, széleskörű és benső megnyilatkozásával találkoztak alólírottak bold.

MANDL MÓR

elhunyta alkalmával testületek és egyesek részéről, hogy indítatva érezük magunkat ezuton mindazoknak, kik részvétüket oly megható módon nyilvánították és kik a végtisztességnél megjelenni szivesek voltak, együttérzésük eme kifejezéseért hálás köszönetünket nyilvánítani.

Arad, 1902. október 29-én.

A gyászoló család.

Teheránból érkezett

valódi persa szőnyegeket

ebédlő, salon, uri- és hálószobák részére árúsítok

a fő-vámhivatalnál, József főherceg-ut 3-ik szám.

Megtekinthetők reggel 8-tól déli 12 óráig.

1839

Schwarcz Zsigmond.

Millennium.

Van szerencsénk a nagyérdemű közönség becses figyelmét a mai

hal-kirakatunkra

felhívni, hol a legnemesebb halfajok láthatók.

Holnap pénteken

kitünő halászlé

ugyszintén

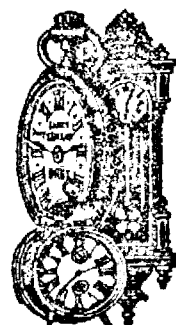
sertés-vágás,

mely alkalommal mindenféle friss kolbászok a legfinomabban elkészítve lesznek kaphatók.

Kiváló tisztelettel:

Braun és Schuch

Millennium-söröcsarnok és étterem tulajdonosok.

Jó órákat olcsón

küld 3 évi írásbeli jótállás mellett privát vevőknek

Konrad János

óragyára, aranyáruk kiviteli háza

BRÜX, 270. sz. (Csehország).

- Jó nickel rem. óra frt 3.75.
- Valódi ezüst rem. óra frt 5.80.
- Valódi ezüst lánc frt 1.20.
- Nickel ébresztő óra frt 1.95.

Czegem a cs. és kir. birodalmi czimmerrel van kitüntetve, számtalan arany, ezüst kiállításí érem, valamint ezernyi elismerő levél van birtokomozan. 1903

Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Sanatorium és Vizgyógyintézet

Arad, Zrinyi-utca 3. sz. Telefon 270.

Vezető-orvos: **Dr. HECHT.**

Idegesség, ideges gyomor, bél-, fej-, szivbántalmaknál, rheuma, köszvény, szívelzsírosodás, vörsejénység, szivbillentyű, nő, tüdő és gégebajok, rossz testtartásnál. Gyógyeszközök: Hidegvizgyógymód, villámfény-, moór-, szénsavas-, villamos fürdők, massage, belégzések, villamosítások, svéd gyógytorna. Napfürdő. Hasmassage. 1309

Bennlakóknak kényelmes szobák, jó ellátás.

Délmagyarországon egyetlen jogosított intézet, mely télen-nyáron nyitva van.

1143—1902. I. szám.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú Földmivelségi m. kir. Minister ur 1902. évi október hó 20-án kelt 35546. sz. rendeletével a medgyesbodzasi állami iskolánál mosókonyha, istálló és kerítés felépítési munkálatait 2397 kor. 57 fill. összeg erejéig engedélyezte.

A fentemlített munkálatok kivitelének biztosítása céljából az 1902. évi november hó 24-ik napjának d. e. II órájára az aradi m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében (Nagy-körut 6. sz.) tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó zárt ajánlatukat a kitűzött nap d. e. 11 órájáig a nevezett hivatalhoz anynyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

Az ajánlathoz az általános feltételekben előírt s az engedélyezett költségösszeg 5%-ának megfelelő, az aradi m. kir. adóhivatalnál letett és a földmivelségi ministeri tárczanaplóban elkönyvelt bánatpénznek letételét igazoló pénztári nyugta csatolandó.

A szóban forgó munkálatokra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek az aradi kir. államépítészeti hivatalban a rendes hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Aradon, 1902. évi október hó 25-én.

M. kir. államépítészeti hivatal:

Keller,

kir. főmérnök.

1873

Kiállítás!

Kiállítás!

Ritka alkalom

1872

a legjobb Dictator beszélőgépeknek meghallgatására, melyek iránt az egész continens intelligens publikuma érdeklődik. Legutóbb a Mascagni Record Gomp-tól, mely a Balkánon óriási feltűnést keltett, nagy mennyiségű beszélő gépet szereztem be és nyolcz napi nyilvános kiállítást rendezek, hogy mindenki meggyőződést szerezzen ezen valóban tökéletes gépekről, melyek nemcsak a legkellemesebb szórakozást nyújtanak családoknak, hanem idegen nyelvek elsajátítására, ügyvédi és más irodákban is alkalmazhatók. Különösen figyelemre méltók az önműködő (automat) gépek, melyek teljesen fölöslegessé teszik a katonai, cigányzenét és énekeseket, oly élethűen reprodukálnak mindent, s azért vendéglőkben, szállodákban, kávéházakban, cukrászdákban s nagyobb nyilvános helyeken nemcsak a közönségnek nyújtanak szórakozást, hanem a tulajdonosnak is nagy jövedelmet hoznak. Megtekinthetők és felvilágosítás nyerhető egész napon át. Képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küld a Mascagni Record Comp Aradmegye egyedüli főelárusítója:

KEPPICH ZSIGMOND

Arad, Andrassy-tér 19. szám, a „Központi szállodában“.

Van szerencsém a t. cz. közönség becses tudomására hozni, hogy a

Triesti általános biztosító társaság

(Assicurazioni Generali),

Magyar jég- és viszontbiztosító r. t.

és az

Első o. általános baleset ellen bizt. társaság

főügynökségének irodáját

Andrassy-tér 20. sz., Fischer Eliza-féle ház I-ső emeletére

helyeztem át.

1878

Tisztelettel **Tenner József,** főügynök.

Rozsnyay-féle

chinin cukorka, chinin csokoládé

patykoszorozott készítmény.

gyermekeknek láz, hideglelés, váltóláz ellen kitűnő sikerrel alkalmazható. **Nem keserű!** Csak akkor valódi, ha a csomagoló papiroson Rozsnyay Mátyás névalírása olvasható.

Fenyő illat.

Különösen alkalmas a szoba levegőjének felfrísítésére és tisztítására.

Egy üveg 1 kor. 50 fillér.

Hasis-Colloidum.

Kitűnő, minden más szert felülmúló hatású tyukszem és bőrkeményedés ellen.

Egy üveg ára 70 fillér.

Kitűnő minőségű likőr eszenciák, melynek segítségével pár perc alatt zamatos, finom likőrt készíthetünk.

Barack	Cacao blanc	Cseresznye	Császárkörte
Anizette	Chartreuse	Marasquino	Vanillia
Benedictine	Curacao	Kávé	Zeller

Egy üveg ára 1 korona.

Kapható:

ROZSNYAY MATYÁS gyógyszerárában

Aradon, Szabadság-tér.

658

MINDEN HOLGYNEK

SZÜKSÉGES ARCZBŐRE MEGVÉDÉSÉRE A

FÖLDES-FÉLE

MARGIT-CREMET

használni.

Ezen kitűnő összeállítású és most már az egész művelt világban elterjedt készítmény nem zsíros kenőcs, hanem a bőr által azonnal felszívódó vegykészítmény. Teljesen ártalmatlan és azért bármily hosszú ideig használva sem árt. Pár napi használat után megszűntet szeplőt májfoltot, bőrrákát (mitesser) és minden arcztisztatlanságot. Massázshoz használva eltünttet redőket, himlőhelyet stb.

Csak az azon készítmények valódiak, a melyek címereken védjeggyel vannak lezárva.

Hamisítványoktól tessék óvakodni!

Egy tévely ára 1 korona.

1736

Margit szappan 70 fillér.

Margit powder 1 kor. 20 fill.

Kapható Aradon az összes gyógyszerárakban és drogueriában.

Apátfalván: Tar Imre, Battonyán: Fodor István, Vargha Antal, Borosjenőn: Pintér Ferencz, Boros-Sebesen: Zangerl Gyula, Berzován: Szokoly Sándor, Cs.-Apácán: Bonomi Antal, Cs.-Pálosán: Nagy Albert, Csermén: Berkes Ármán, Elekén: Uj. Pekker István, Földeseken: Boros Károly, Glogovácson: T. Zombory János, Gurahonczon: Molnár István, Gyorokon: Masznyik Dániel, Kis-Jenőn: Bayer György, Kevegyesen: Schlögl Pál, Kun-Ágotán: Fejes Lajos, Kurteson: Hackenberger László, Medgyesegyházán: Kelecsényi Ferencz, Mező-Kovácskúrák: Szabady Viktor, M.-Radnán: U. Kossuth Pál, Nagy-Halmágyon: Hanzóros Ádám, Nagy-Zerinden: Vály Géza, Ó-Pécskán: Rokszi János, Pankotán: Posaevitz Gusztáv, Pityvarozson: Szabados József, Székudvaron: Fromm D. Traugott, Simándon: Csiky Lukács, Somoriban: Károlyi Kálmán, Szemlaken: Hauszler Sándor, Tauczon: Kuntz János, Új-Aradon: Ternajgó Géza urak gyógyszerárakban.

APRÓ HIRDETÉSEK.**Egy emeletes bérház**

és két földszintes ház, első még 10 évig adómentes, Arad városának legélénkebb helyén, előnyös feltételek mellett külön eladó. — Bővebbet Gróf Leiningen-utca 11. sz. alatt. 1847

Eladó ház!

Dezső-utca 1/a. számú félemeletes uri iakház szép kerttel előnyös áron eladó. Bővebbet a háztulajdonosnál. 1879

Van szerencsém a t. vevő közönséget arról értesíteni, miszerint lakásomat Csermőri Aradra (Teleky-utca 24. sz.) tettem át. Együttal ajánlom a következő faanyagokat:

6 és 7 láb hosszú

száraz szőlőkarót,

kétéves száraz

cser és bükk hasáb ölfát, valamint egyéb haszonfát is a legjutányosabb árban.

A szőlőkarókra nézve megjegyzem, hogy azok szállítását a körösvölgyi vasut bármely állomására, esetleg nevezett vasut mentén fekvő szőlőkbe is elvállalom. 1776

Kohn Lajos.

Telefon 322.
Első rendű hasított
Tölgy
szőlőkarók

6 és 7 láb hosszúságban kaphatók a legjutányosabb árban a ter-
novai állomáson.

Klein B. Vilmos

Arad Petőfi-utca 1. sz.

A karók kocsival is elvihetők a
tauczi országút melletti rak-
tárból. 407

Villanyos házi csengő

bevezetést,

Villanyos házi csengő

javítást,

Villanyos csengő

évi jókarban tartást,

Házi telephon

szereleést szakszerűen és jutá-
nyosan készít 1782

Kalmár József

villanyműszerész, kerékpár és var-
rogép raktár és javító műhelye

ARAD, Salacz-utca 2.

Zálogcéduákat,
tört aranyat, ezüstöt és ékszer-
tárgyakat készpénz fizetés mel-
lett a legmagasabb árban vesz
DEUTSCH IZIDOR

óras és ékszerész

ARAD, TEMPLOM-UTCZA

Minorita-palota.

Alkalmi vételek folytán legol-
csóbb bevásárlási forrás!

Arad legnagyobb 1746

óra és ékszer-raktára.

TELEFON 438

3 nap alatt meggyógyul

a hűgyesófolys — ha több éves is — sza-
badalmazott tanálmányom által, mely több
évi orvosi gyakorlatban kipróbálva, a bé-
csi közpörházban s a párisi Hopital-Mydi-
ben vérbajbetegségek osztályán általános
használatban van. Tehetetlenség és éjjeli
magümlés meggyógyítására is feltétlenül
biztos. Trend, foglalkozás változtatás nél-
kül otthon titokban használható. Haszná-
lati utasítással 10 frt. utánvétellel, vagy az
összeg előre küldése mellett.

Dr. Tóth Ödön 1653
Budapest. VIII. József-körut 53.

Uraságoktól levetett
téli és nyári ruhákat
a legmagasabb áron veszek.

Kivánatra házhoz is megyek.
Továbbá használt butorokat is ve-
szek és olcsó áron eladok. 1828

Menczer Márton

Arad, Petőfi-utca 7. sz.

Telefon 137. sz.

Legjobb minőségű teljesen száraz
I. oszt., 7 láb hosszú

tölgy szőlőkaró,

I. osztályu

bükk hasáb tűzifa,
továbbá mindenféle tölgy vágott

és faragott épületfák
a legjutányosabb árakban kaphatók

Herskovitz Jg. és fiai

1804 czégnél
Aradon, Boros Béni-tér 11. sz.

**Kiadó
lakás.**

József főherceg-
utca 17. sz. a.

a Matavovszky-féle
házban

egy 3 szoba és
mellék helyiségekből
álló 1887

utczai lakás
kiadandó.

Ugyanott egy 2 ló-
állásra való

istálló
és egy

pincze
is kiadó.

Értekezhetni Szath-
máry Gyula ügyvéd
hagyatéki gondnok-
nál Aradon, Nagy-
körut 1. sz. a.

SZÁMOS CSALÁD LEHET BOLDOGGA
CEKÉLY RIZIKÓ MELLETT
A MAGYAR KIRÁLYI ÖSZTÁLYSORSJÁTEK ÁLTAL ANNEK
DÖNTŐ BIZONYÍTÉK
* AZON ELVITAZHATLAN TÉNY, HOGY
MINDEN MÁSODIK SORSJEGY NYER.
ÖSZTÁRSRA KERÜLNEK A SORSJEGYVÁSÁRLÓK KÖZÖTT
A KÖVETKEZŐ NYEREMÉNYEK:

EGY MILLIÓ KORONA	1
800.000 KORONA	1
400.000 " "	1
200.000 " "	1
100.000 " "	1
90.000 - 30.000 - 70.000 - STB. STB	1

a XI. sorsjáték I. osztályu húzása már NOVEMBER
20. és 21. en történik, s ehhez ismert szerencseszá-
mait ajánlja míg a készlet tart. *

1/8 EREDETI SORSJEGY az I. ÖSZTÁLYRA	1.50
1/4 " " " "	3.-
1/2 " " " "	6.-
1 " " " "	12.-

BENKŐ BANKHÁZ BUDAPEST,
VI. ANDRÁSSY-ÚT 79.
MEGRENDELÉSHEZ LEVELEZŐLAP IS ALKALMAS!
MINDEN MEGBIZÁSHOZ POSTAI BEFIZETŐLAPOT
MELLÉKELÜNK, MIALTAL T. VEVŐINKNEK AZON ELŐNYÖR VAN, HOGY
BEFIZETÉSEIKET, PORTOMENTÉSEN TELJESÍTHETIK *
A bankházunkban vásárolt sorsjegyekre eső nyereményeket
bármely vidéki bank kifizeti, mégis a titoktartás céljából
ajánlatos a nyert összegeket közvetlenül nálunk átvenni -

Koszoruk
mindszentek és halottak napjára.

Nagy választék

fém-bádog és művirág koszorukban
jutányos árban.

Sirlámpák 2 frttól 5 frtig,
ugyszintén mécsek.

ZIMMERMANN és EISELE

a „Zöld papagájhoz“.

1671

ARAD, Templom-utca sarkán.

Feltűnő eredmény érhető el

a Hajós-féle

Ibolya-Créme

használatu által, mely egy pár nap alatt elmulaszt Szeplő, májfolt, bi-
bros, bőrvörösséget és mindennemű aroztízstátianságot. E remek
ártalmatlan cosmeticus szer a bőrben teljesen felszívódik, minek követke-
zésben a hatás bámulatos gyorsasággal áll be.

Nappal is használható!

A párisi és londoni hygienicus kiállításokon aranyérmekkel kitüntetve.

Ára egy tégelynek 50 kr.

Ibolya-crème szappan 35 kr. Ibolya hölgypor fehér, rózsá és orém színben
egy drb. 60 krajczár.

Ibolya tej (Eau de Violette de Hajós) egy üveg 50 krajczár.

* Óvakodjunk értéktelen utánzatoktól! *

Bevásárlásnál csakis HAJÓS féle készítményeket tessék elfogadni.

Olcsóbb ajánlat, mint hamisítvány visszautasítandó!

Kapható a készítő feltalálónál:

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyvegyészeti laboratoriumában 652

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben,

továbbá Aradon: Vojtek Kálmán, Tábor Gyula, Pécskán: Adler
Gy. Lajos, Simándon: Csiky Lukács gyógyszerész uraknál.